

Crna Gora

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJALNOG STARANJA

IZVJEŠTAJ SA AKCIONIM PLANOM ZA PERIOD 2019-2020 O PRIMJENI STRATEGIJE ZA OSTVARIVANJE PRAVA DJETETA 2019-2023

Maj, 2021. godine

SADRŽAJ

1	I UVOD	3-6
2	II INFORMACIJE O STEPENU REALIZACIJE AKTIVNOSTI	
2.1	III Operativni cilj 1-Unaprijeđeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu	7-8
2.2	IV Operativni cilj 2 - Poboljšana primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta.....	8-9
2.3	V Operativni cilj 3 - Obezbijeđen efektivan sistem alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja.....	9
2.4	VI Operativni cilj 4 - Unaprijeđena podrška djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite.....	9-10
2.5	VII Operativni cilj 5 - Smanjeno materijalno siromaštvo djece.....	11
2.6	VIII Operativni cilj 6 - Povećana dostupnost obrazovanja djeci iz osjetljivih grupa, kvalitet obrazovanja za svu djecu i pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima.....	11-12
2.7	IX Operativni cilj 7- Unaprijeđena podrška ranom razvoju djeteta.....	12-13
2.8	X Operativni cilj 8 - Poboljšana prevencija svih vrsta nasilja nad djecom i podrška djeci žrtvama.....	13-16
2.9	XI - Operativni cilj 9 - Unaprijeđena podrška djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite.....	14-16
2.10	XII - Operativni cilj 10 - Poboljšana zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima.....	16-17
3	XIII Akcioni plan i tabelarni prikaz realizacije aktivnosti.....	17-82
4	XIV – Preporuke.....	82-84

STRATEGIJA ZA OSTVARIVANJE PRAVA DJETETA U CRNOJ GORI 2019-2023

UVOD

Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 je nacionalni, sveobuhvatni i interesorni dokument koji se bavi unapređenjem uslova za realizaciju prava djeteta u svim oblastima obuhvaćenim Konvencijom Ujedinjenih nacija (UN) o pravima djeteta i njenim fakultativnim protokolima. Ovaj dokument se odnosi na petogodišnji strateški period i njegova primjena počinje u 30-toj, jubilarnoj godini od donošenja Konvencije UN o pravima djeteta.

Izradom Strategije kordiniralo je Ministarstvo rada i socijalnog staranja uz participaciju UNICEFA, a u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom pravde, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo finansija, predstavnicima nevladinog sektora, predstavnicima djece.

Strategija svoju viziju projektuje na budućnost djece koja imaju mogućnosti da u Crnoj Gori ostvaruju sva svoja prava, osjećaju se uvažanim i bezbjednim građanima i prihvataju vrijednosti i odgovornosti koje doprinose prosperitetu društva.

Crna Gora ulaže u djecu kao najvredniji ljudski kapital, podstiče ih da aktivno učestvuju u društvenom životu i razvijaju svoje potencijale.

Ovo što je važno istaći vezano za Strategiju za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023, jesu njeni specifični strateški ciljevi i u okviru njih 10 operativnih ciljeva i to:

STRATEŠKI CILJ I - Unaprijediti međuresornu i međusektorsku saradnju i druge ključne uslove za ostvarivanje prava djeteta.

- Unaprijeđeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu.
- Poboljšana primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta.

Podaci o primjeni pojedinih odredbi Konvencije su redovno prikupljeni, unaprijeđeno je prikupljanje podataka o djeci, uvedeno je korišćenje programa ISSS-informacioni sistem socijalnog staranja-socijalni karton-jedinstvena baza za prijavu nasilja. Sprovedene su aktivnosti prevencije diskriminacije djece, organizovane su obuke i radionice na tu temu, u potpunosti su obezbijeđeni uslovi za registraciju svakog djeteta, NVO organizacije su uključene u primjeni konvencije i fakultativnih protokola (obuke, radionice, izrada planova i programa), ojačana je kontrola uloge Skupštine u monitoringu prava djeteta.

U narednom periodu potrebno je izvršiti izmjene i dopune Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda i potrebno je jačanje uloge Savjeta za prava djeteta.

STRATEŠKI CILJ II - Poboljšati dostupnost i kvalitet socijalne i zdravstvene zaštite i obrazovanja za svu djecu.

- Obezbijeđen efektivan sistem alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja

-Unaprijeđena podrška djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite

-Povećana dostupnost obrazovanja djeci iz osjetljivih grupa, kvalitet obrazovanja za svu djecu i pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima

-Unaprijeđena podrška ranom razvoju djeteta.

Održana je obuka za hraniteljstvo, unaprijeđena je podrška djeci koja napuštaju Dječiji dom Mladost-savjetodavna pomoć i podrška kroz razvoj usluge stanovanje uz podršku, sprovodile su se obuke za ljekare, otvorena su 4 Dnevna centra u (Budvi, Tivtu, Tuzima i Golubovcima), obezbijeđeni su besplatni udžbenici za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja i romsku i egipćansku djecu, organizovana su ljetovanja i zimovanja za djecu čiji su roditelji korisnici materijalne obezbjeđenja, za djecu bez roditeljskog staranja i za Romsku i egipćansku djecu, razvijena je međuresorska saradnja za unaprijeđenje inkluzivnog obrazovanja.

U narednom periodu potrebno je preduzeti mjere u cilju prevencije izdvajanja djece iz porodica, uspostaviti Centar za hraniteljstvo u Dječijem Domu „Mladost“ Bijela, potrebno je uspostaviti žalbene mehanizme, savjetovanje za adolescente i raditi na unaprijeđenju inicijalnog obrazovanja kadra.

STRATEŠKI CILJ III - Spriječiti sve oblike nasilja nad djecom i poboljšati ostvarivanje posebnih mjera zaštite djece.

-Poboljšana prevencija svih vrsta nasilja nad djecom i podrška djeci žrtvama

-Unaprijeđena podrška djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite

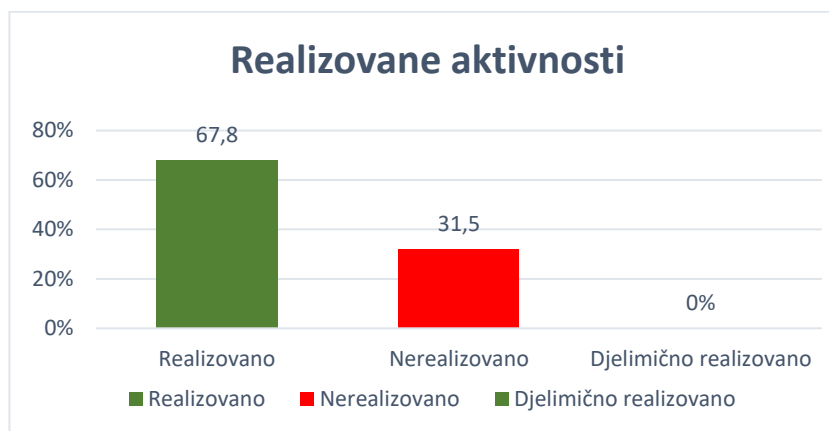
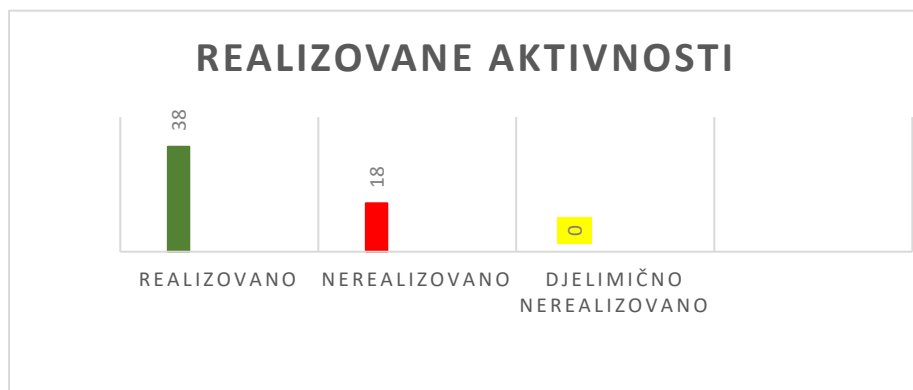
-Poboljšana zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima

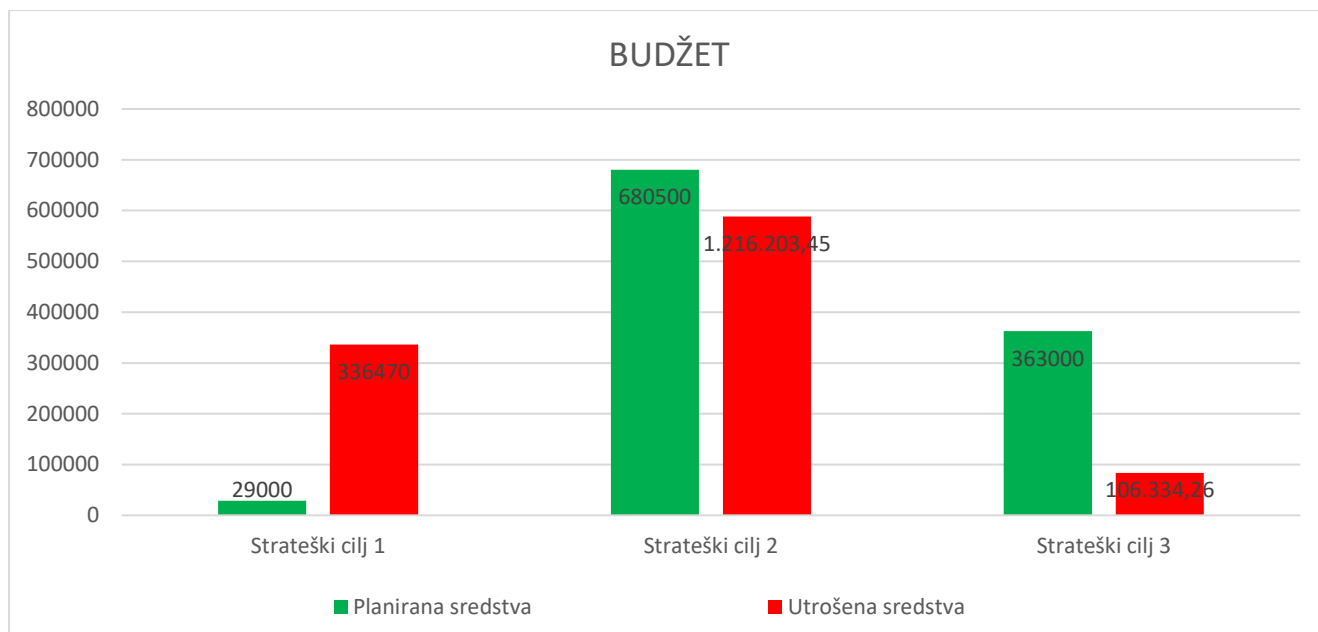
Organizovane su zajedničke edukacije za profesionalce, sprovedene su kampanje o štetnosti nasilja nad djecom, promovisana je Nacionalna SOS linija za djecu i obezbijeđena je njena dostupnost 24 sata, sprovedeni su programi za prevenciju vršnjačkog nasilja, uspostavljeni su u školama mehanizmi za žalbe zbog tjelesnih kažnjavanja, omogućeno je djeci strancima da ostvaruju prava iz Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca/djece stranaca, sva djeca imaju jednak pristup pravdi.

U narednom periodu potrebno je jačanje stručnih službi Viših sudova i Vrhovnog Državnog tužilaštva i uspostaviti prostorije za saslušanje djeteta, uspostavljena je starosna granica za služenje vojske i za učešće u oružanim sukobima.

Sproveden je veći broj aktivnosti koje su predviđene strategijom. Aktivno se radilo na prevenciji diskriminacije djece, ojačana je uloga skupštine u monitoringu prava djeteta, radilo se na razvoju hraniteljstva kroz promotivne aktivnosti koje su realizovali Centri za socijalni rad, ojačana je podrška djeci bez roditeljskog staranja, unaprijeđena je podrška roditeljima djece sa smetnjama u razvoju, obezbijeđeni su besplatni udžbenici djeci korisnika

materijalnog obezbjeđenja i romskoj djeci, radilo se na integraciji romske i egipćanske djece, ostvaren je napredak u inkluziji djece sa smetnjama u razvoju u obrazovani sistem. Takođe je unaprijeđena podrška djeci koja napuštaju Dom „Mladost“, otvoreni su još 4 Dnevna centra za djecu sa smetnjama u razvoju (Tivat, Budva, Golubovci i Tuzi), organizovan je veći broj edukacija za profesionalce iz različitih resora, promovisana je SOS linija i obezbjeđena je njena dostupnost 24 sata, omučena je besplatna pravna pomoć djeci, radilo se na prevenciji vršnjačkog nasilja, definisana je i donja starosna granica za učešće u vojsci a to je 18 godina.

U okviru STRATEŠKOG CILJA I predviđeno je 12 aktivnosti od kojih je 7 realizovano što predstavlja 58,3%.

U okviru STRATEŠKOG CILJA II predviđeno je 25 aktivnosti od kojih je realizovano 15 što predstavlja 60%.

U okviru STRATEŠKOG CILJA III predviđeno je 19 aktivnosti od kojih je realizovano 16 što predstavlja 84,2%.

Od ukupno predviđenih aktivnosti 56 realizovano je 38 aktivnosti što predstavlja 67,8%

Razlog zbog kojeg neke aktivnosti nisu realizovane je pandemija virusa COVID 19.

U dijelu finansiranja sprovođenja Strategije, ovim dokumentom je definisano da će Vlada obezbjediti budžet za svaku godinu primjene Strategije iz sopstvenih izvora i iz odgovarajućih fondova međunarodne zajednice i ukupna sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u su 1,063.000 EUR + redovna sredstva (sredstva planirana u budžetu svakog ministarstva za navedene redovne aktivnosti od značaja za djecu) iz projekata Međunarodnih organizacija, donacija i projekata NVO.

Napominjemo da nismo bili u mogućnosti da uradimo presjek uloženih finansijskih sredstava za pojedine realizovane aktivnosti jer tražene informacije nismo dobili od pojedinih resora ni pored više urgencija.

Ključna dostignuća

Ključna dostignuća Operativnog cilja1- Unaprijeđeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu

Ovaj cilj podrazumijeva unapređenje sprovođenja svih procesa u vezi podataka o djeci, uključujući njihovu interresornu i intersektorsku razmjenu kao i poboljšanje primjene zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinaciju svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta.

Prikupljeni su podaci (iz šest oblasti) i podaci su poslani Savjetu Evrope – Upravnom odboru za prava djeteta (**Steering Committee for the Rights of the Child - CDENF**)

Tim za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima održao je sastanak na kojem je dodijelio status žrtve trgovine ljudima za dva lica za koje se pretpostavljalo da su žrtve trgovine ljudima.

-Takođe su dostavljeni podaci da se aktivnosti prikupljanja i dijeljenja podataka sprovodi u kontinuitetu: Zdravstveni kartoni kod ID za djecu, stomatologa i ginekologa e-kartoni pri FZCG

-Unapređeno je elektronsko zakazivanje kroz centralno umrežavanje svih zdravstvenih ustanova, i to: eApoteka, eRecept, eNalaz, eOsiguranje, eNaručivanje, eZakazivanja.

-Organizovane su radionice namijenjene promociji NE diskriminacije u većini osnovnih škola. Paket radionica je prosljeđen svim školama i nalazi se na školskom portalu. Stručne službe škola polugodišnje informišu Zavod za školstvo putem izvještaja o realizaciji radionica. Timovi za inkluziju (psiholog, pedagog, defektolog) organizovani u školama sa integrisanim odjeljenjima organizovali su 14 radionica na kojima se promoviše jednakost i nediskriminacija.

Radilo se na rješavanju problema osoba sa invaliditetom koje nisu imale prednost pri izboru izabranog ljekara pa često nisu mogli ostvariti zdravstvenu zaštitu u Domu zdravlja koji je najbliži njihovom mjestu stanovanja. Rješile su i probleme u pristupu pojedinim domovima zdravlja ali i drugim objektima u kojima se pružaju određene usluge u oblasti zdravstvene zaštite kao na primjer Domu zdravlja na Pobrežju (Podgorica), koji ima adekvatnu rampu i toalet za korisnike kolica ali u 95% slučajeva pristup objektu je nemoguć zbog parkiranja vozila ispred same rampe.

-Početkom 2020 godine izrađene su procedure za primjenu principa najboljeg interesa djeteta u svim oblastima koje se odnose na djecu.

- Zakonom o matičnim registrima definisano je da je rođenje djeteta u porodilištu ili drugoj zdravstvenoj ustanovi obavezna da prijavi zdravstvena ustanova, bez izuzetka. Naknadni upis rođenja djeteta, rođenog i van zdravstvene ustanove, vrši se ukoliko protekne rok od 30 dana od dana kad je dijete rođeno, a nije upisano u registar rođenih, nakon sprovedenog upravnog postupka utvrđivanja činjenica u vezi rođenja. Ukoliko se u sprovedenom

upravnom postupku utvrdi da nema osnova za upis donosi se rješenje o odbijanju prijave za upis. U potpunosti su stvoreni uslovi za ostvarivanje prava univerzalne registracije prijave rođenja, za svu djecu bez izuzetka.

Ciljna grupa u promotivnim aktivnostima su roditelji, djeca, lokalna zajednica itd. Aktivnost se sprovodi u kontinuitetu na osnovu jasnih procedura MUP-a.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 2 - Poboljšane primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta bila je potrebna promocija osnovnih principa Konvencije i njenih Fakultativnih protokola

-Načelnik Odjeljenja za borbu protiv trgovine ljudima u svojstvu predavača uzeo je učešće na treningu za predstavnike medija o trgovini ljudima, koji je organizovan od strane Društva profesionalnih novinara Crne Gore u saradnji sa Centrom za ženska prava, u sklopu projekta „Balkans ACT (Against the Crime of Trafficking) Now!, 13-14. juna o.g. u Petrovcu. Predstavnicu Odjeljenja za borbu protiv trgovine ljudima uzela je učešće u radu on line sastanka Upravljačke grupe projekta „Prevenција i sprečavanje trgovine ljudima i krijumčarenja migranata na prostoru Zapadnog Balkana“ koji je u organizaciji GIZ-a i MARRI-ja organizovan 11. juna 2020. godine. Sastanak je bio posvećen predstavljanju dosadašnjih aktivnosti na realizaciji projekta, kao i razmjeni iskustva zemalja članica MARRI-ija u odnosu na odgovore tokom pandemije izazvane virusom COVID -19. Takođe, na sastanku je od strane ICMPD-ija predstavljen projekat “Jačanje strateškog odgovora u borbi protiv trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu”.

Sprovedeno 6 kampanja (Upoznavanje stanovništva sa nacionalnim, ali i međunarodnim akcijama na eliminaciji i/ili redukciji faktora rizika i upražnjavanju zdravih životnih stilova koji predstavljaju protektivne faktore za zdravlje) i najmanje 100 medijskih objava (Predstavnicu MZ i IJZCG učestvovali na: 56 tv emisija, 6 radio emisija, 22 novinska članka, 28 objava na portalima, 3 brošure, 3 reklame (vakcinacija, antibiotici i skrining).

Organizovan je trening za 50 učesnika, u organizaciji MUP-a uz podršku UNICEF-a i online obuka u organizaciji Evropskog savjeta za 5 službenika koji pružaju podršku djeci migrantima.

- Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je dostavio informaciju da je na 43. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 25. septembra 2019. održano konsultativno saslušanje državne sekretarke u Ministarstvu rada i socijalnog staranja Vukice Jelić, generalnog direktora Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja Gorana Kuševića i direktora Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu Draga Spaića na temu ““Rad dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom u Crnoj Gori”. Odbor je sačinio Izveštaj sa Zaključkom (u 10 tačaka) koji je dostavio Vladi Crne Gore, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, na dalji postupak i Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Kancelariji za evropske integracije, Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori, Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori, NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa” i NVO “Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore”, na upoznavanje.

Predsjednik i članovi Odbora za ljudska prava i slobode posjetili su Javnu ustanovu Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Opštini Rožaje, 17. oktobra 2019. godine. Pored članova Odbora, u posjeti su, po pozivu Odbora, učestvovali predstavnici Ministarstva rada

i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja i Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Cilj ove posjete bio je da se učesnici direktno uvjere u način na koji funkcioniraju ustanova, odnos zaposlenih prema korisnicima i da se institucija ohrabri zbog svih napora koje preduzima u ostvarenju humane misije.

Odbor za ljudska prava i slobode već 11 godina ostvaruje kvalitetnu saradnju sa Savezom udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, čiji predstavnici redovno učestvuju na sjednicama i aktivnostima Odbora posvećenim pravima lica sa invaliditetom. Odbor je, u skladu sa Planom aktivnosti, 17. decembra 2019. godine posjetio Savez „Naša inicijativa“ i lokalno Udruženje u Podgorici kada se upoznao sa radom NVO „Naša inicijativa“, aktuelnim projektima koje realizuju i uslugama u oblasti socijalne i dječje zaštite koje pružaju djeci sa smetnjama u razvoju.

-U cilju unapređenja prava djeteta u Crnoj Gori Odbor za ljudska prava i slobode ostvaruje kvalitetnu, kontinuiranu saradnju sa NVO „Centar za prava djeteta“, čiji predstavnici učestvuju na sjednicama Odbora posvećenim pravima djeteta.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 3 - obezbjeđenje efektivnog sistema alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja

Ovaj cilj se odnosi na obezbjeđenje efektivnog sistema alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja, unaprijeđenje podrške djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa kao i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene zaštite. Cilj se takođe odnosi na smanjenje materijalnog siromaštva djece, povećanje dostupnosti obrazovanja djeci iz osjetljivih grupa, unaprijeđenju kvaliteta obrazovanja za svu djecu, kao i na pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima i unaprijeđenu podršku ranom razvoju djeteta.

-Održane su edukacije za dvije grupe, u trajanju od 4 dana "Jačanje kapaciteta sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori".

-Obezbijedena je savjetodavna podrška i podrška kroz stavovanje. Na nivou CG postoji 6 stanova za podršku.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 4 - unaprijeđenje podrške djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite.

-U svim domovima zdravlja su organizovana i rade savjetovališta: za mlade, za reproduktivno zdravlje, populaciono savjetovalište, Centar za djecu sa posebnim potrebama, centar za mentalno zdravlje i mnoga druga

-Naredna aktivnost da se unaprijedi zdravstvena i socijalna zaštita djeci sa smetnjama u razvoju je bila specijalizacija kliničkih psihologa i dječjih psihijatarata za rad s adolescentima u centrima za mentalno zdravlje (u skladu s planom za svaku godinu).

-Za 2020 godinu odobrene su specijalizacije i to za dječijeg psihijatra i kliničkih psihologa.

-Djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju obezbjeđuje se smještaj u ustanovu socijalne i dječje zaštite ili porodični smještaj-hraniteljstvo, pravo na dodatak za djecu i pravo na pomoć u vaspitanju i obrazovanju. Pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama obuhvata troškove smještaja u ustanovu i troškove prevoza. Do sada je osnovano 15 dnevnih centara u okviru kojih se pruža usluga dnevnog boravka djeci i mladima sa smetnjama i teškoćama u razvoju i to: u Bijelom Polju, Nikšiću, Pljevljima, Herceg Novom, Plavu, Ulcinju, Cetinju,

Beranama, Mojkovcu, Rožajama, Danilovgradu, Podgorici, i Budvi, a usluga dnevnog boravka se obezbjeđuje i u sklopu JU Dječji dom „Mladost”– Bijela i JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ Kotor. Evidentirano je 269 korisnika usluge dnevnog boravka.

U cilju adekvatnije zaštite djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju koja su bez roditeljskog staranja, njihove socijalizacije i integracije u zajednicu na principima jednakih mogućnosti, a u skladu s njihovim sposobnostima, uspostavljena je usluga smještaja u malu grupnu zajednicu u Bijelom Polju. U 2019. godini u maloj grupnoj zajednici smješteno je osmoro djece sa smetnjama u razvoju.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 5 - smanjiti materijalno siromaštvo djece. Shodno cilju bilo je potrebno obezbjeđivanje besplatnog pristupa obrazovanju i zdravstvenim uslugama na svim nivoima za djecu iz najsiromašnijih domaćinstava.

U Crnoj Gori se čine značajane aktivnosti da obrazovanje bude dostupno, jednako za svu djecu. Za djecu sa smetnjama u razvoju, RE populacije, iz porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja je vrtić besplatan, a za djecu iz jednoroditeljskih porodica trošak je u iznosu od 50%. Za djecu u udaljenim, teško pristupačnim krajevima u kojima nema vaspitnih jedinica predškolskih ustanova organizujemo besplatne interaktivne službe – 16 opština, 28 punktova. Besplatni udžbenici dodjeljuju se za sve učenike I razreda osnovne škole, učenike sa smetnjama u razvoju, RE populacije, iz porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja.

-Obezbijeđen je besplatan pristup obrazovanju i zdravstvenim uslugama na svim nivoima za djecu iz najsiromašnijih domaćinstava i da se sprovodi u kontinuitetu.

-U ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu građani su jednaki, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju, starosnu dob, invaliditet, jezik, vjeru, obrazovanje, socijalno porijeklo, imovno stanje i drugo lično svojstvo, u skladu sa zakonom.

Shodno cilju bilo je potrebno obezbjeđivanje integracije djece romske i egipćanske populacije u: a) rano, b) osnovno i c) srednje obrazovanje. Ministarstva koja su bila zadužena za praćenje strategije su dostavila sljedeće informacije:

-Sprovodi se integracija RE dece kroz konkretne redovne aktivnosti: terenski obilasci, praćenje dolazaka, rad s roditeljima, savjetovanja kadra, sastanci, rad u zajednici i monitoring mehanizma i sl. Kontinuirano se vrši monitoring praćenja primjene i pohađanja.

-Uvedeno je stipendiranje srednjoškolaca RE populacije, koji su redovni učenici (60 eura mjesečno) i redovnih studenata (150 eura mjesečno).

-U 9 osnovnih škola obezbijeđen je prevoz za učenike RE populacije: samo na teritoriji Glavnog grada za preko 400 učenika/ca RE zajednice obezbijedilo besplatne udžbenike za sve učenike RE populacije.

Za bolju dostupnost obrazovanja djece iz osjetljivih grupa bilo je potrebno organizovanje ljetovanja i zimovanja u dječjim odmaralištima za učenike Rome i Egipćane.

-Omogućeno sedmodnevno zimovanje/ljetovanje za po 24 najbolja učenika RE završnih razreda osnovnih škola (VII, VIII i IX razred).

-U okviru sedmodnevnih ljetovanja i zimovanja, djeca su svakodnevno pohađala edukativne radionice o prevenciji i suzbijanju dječjih ugovorenih brakova, neformalno učenje i obnavljanje romskog jezika i kulture.

-Ljetovanja prošle godine nije bilo moguće realizovati usled pandemije Covid-19, prateći preporuke NKT-a.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 6- bolja dostupnost obrazovanja djece iz osjetljivih grupa, kvalitet obrazovanja za svu djecu i pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima.

-U predškolskom vaspitanju i obrazovanju akcentat je na poboljšanju prostornih kapaciteta – izradnjom novih objekata i rekonstruisanjem postojećih i/ili otvaranjem u adaptiranim lokalnim prostorima. Počela sa radom 7 vaspitnih jedinica na nivou Crne Gore. Trenutno imamo 28 punktova interaktivnih službi u 16 opština (za djecu u udaljenim seoskim sredinama gdje ne postoje objekti vrtića) na način da vaspitači matične ustanove odlaze u lokalni prostor upričen za ove svrhe i dva puta sedmično rade s djecom i roditeljima. Sprovedene su 3 obuke kadra u 11 vrtića za rad sa RE djecom, definisan mehanizam za praćenje primjene programa i pohađanja RE djece – sproveden monitoring. Realizovana je obuka za izradu specijalizovane didaktike po dva predstavnika svakog vrtića od strane kadra resursnih centara i sprovedeni obilasci u cilju podrške vaspitačima. Takođe i sajam didaktike.

-U junu 2019. godine održan je sastanak sa centrima za socijalni rad. Tom prilikom definisana je uloga resursnih centara u socijalnoj inkluziji, istaknut značaj partnerstva i međusektorske saradnje i dogovoren model upućivanja djece i roditelja u resursne centre i plaćanja usluga od strane centara za socijalni rad za djecu i roditelje iz opština za koje su nadležni u odnosu na usluge rane intervencije, individualnih/periodičnih tretmana.

-U predškolske ustanove ova djeca se uključuju besplatno. Kontinuirano se sprovode obuke za individualizaciju pristupa i rada. U cilju prilagođavanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama urađen je program prelaska iz vrtića u osnovnu školu. Razvijen je Individualni tranzicioni plan - 1 (ITP-1) za prelazak učenika iz osnovne u srednju školu. Postavljen je kao dio IROP(Individualni razvojni obrazovni plan). Kako bi se učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama olakšao prelazak na tržište rada, urađen je Individualni tranzicioni plan – 2 i 3 (ITP-2, ITP-3) koji povezuje obrazovanje i zapošljavanje i upis na fakultet.

-Zavod za školstvo organizuje mobilne timove čiji su članovi psiholozi, specijalni edukatori i rehabilitatori redovnih škola i resursnih centara.

-Za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama škole angažuju asistente u nastavi kao tehničku podršku.

-Za bolju dostupnost obrazovanja djece iz osjetljivih grupa bilo je potrebno uključivanje u obrazovne programe na svim nivoima i programe zapošljavanja djece sa smetnjama u razvoju/posebnim obrazovnim potrebama na bazi modela ljudskih prava.

Organizovane su dvije dvodnevne obuke - Individualizacija i tranzicija ka i u srednjem obrazovanju, koje su obuhvatile 46 nastavnika osnovnih i srednjih škola.

NVO NARDOS realizovao pet obuka na temu „Podrška razvoju inkluzivnog obrazovanja u srednjim školama“ (IROP, ITP2) u Pljevljima, Podgorici, Beranama, Kolašinu i Rožaje koji je obuhvatio 131 učensnika .U resursnim centrima se realizuje rana intervencija, individualni tretmani, kroz uspostavljene asistivne kabinete sa izrađuje specijalizovana didaktika, radni material, nude sredstva potpomognute komunikacije sredstava i vrše se obilasci škola.

Takođe je bilo potrebno i realizovanje programa obrazovanja djece o kulturnim sadržajima (Dan umjetničkog obrazovanja i sl.)

-Održan je Dan umjetničkog obrazovanja (DUO) 10 predstava za osnovne i srednje škole iz Crne Gore: Bog masakra; Dokle pogled seže i Sin za učenike srednjih škola i Kapital-djeca za učenike osnovnih škola.Studio Kraljevskog pozorišta, 40 radionica. Broj posjetilaca na DUO- srednje škole 954, Broj posjetilaca na DUO-osnovne škole 548, Broj učesnika Studio 164–realizovano tokom novembra 2019.g., DUO -2 predstave srednjih škola, Studio 4-6 radionica –decembar 2019.godine.

Bilo potrebno i podsticanje učešća djece u kreiranju i realizaciji kulturnih i medijskih sadržaja zajedno s profesionalcima.

-Na konkursu za sufinansiranje projekata u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva podržani su sljedeći projekti namijenjeni djeci: PU Baletska škola Princeza Ksenija, With love for dance (učešće baletske škole na međunarodnom dječijem festivalu baleta u Plovdivu); JU KIC Budo Tomović, Ljetnji kamp za kamernu muziku Ivanova korita 2019; JU Umjetnička škola Vasa Pavić-Gostovanje škole na Festivalu Week-end du clavier u Parizu; prevod knjige Vijenac dječijih prava autora Rajka Joličića na engleskom; JP Kulturni centar Bar-Sav taj show-mjuzikl za djecu i cijelu porodicu; D.O.O.A Production –Moja Jelena-pozorišna predstava za djecu i mlade; JP Kulturni centar Bar-Festival Susreti pod starom maslinom; JU Dječiji savez – Međunarodni festival Naša radost; JU centar za djelatnosti kulture Vojislav Bulatović Strunjo –Kraljevstvo bijelih rada, JU Centar za kulturu Rožaje 26.Međunarodni festival dječije pjesme „Zlatna pahulja“; Lovac Đole i trista čuda, II dio slikovnice autora Slobodana Zorana Obradovića; PU Škola za osnovno baletsko obrazovanje Princeza Ksenija –Reverans na sjeveru; radionice autorke Ane Miljkovac Art terapija; likovne radionice autorke Sonje Đuranović.

-Na konkursu za podršku projektima NVO-Ukupno: 17 projekata.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 7 - unaprijeđena podrška ranom razvoju djeteta. Ovim ciljem je bila potrebna priprema nacrtu novih programa za roditelje o važnosti zdravog početka po rođenju – podrška dojenju djece i sprovođenju obavezne imunizacije, unapređenje ranog otkrivanja i intervencije kod djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju i razvijanje novih programa rada centara za djecu sa „posebnim potrebama“ u domovima zdravlja (podsticanje roditeljskih vještina, psiho-socijalna podrška roditeljima djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju itd.) Za ove aktivnosti je bilo zaduženo Ministarstvo zdravlja ali zbog pandemije virusa Covid-19 one nisu sprovedene tako da cilj nije ostvaren i planiran je za narednu godinu novim Akcionim planom.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 8 - Poboljšana prevencija svih vrsta nasilja nad djecom i podrška djeci žrtvama. Shodno postavljenom cilju bila je potrebna zajednička edukacija zaposlenih profesionalaca u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj i dječjoj zaštiti, policiji i pravosuđu o prevenciji, prepoznavanju nasilja nad djecom i međusektorskoj zaštiti djece (uključujući seksualno nasilje i zlostavljanje djece putem interneta).

-Izradio se program obuke za stručne radnike i saradnike iz domena socijalne i dječje zaštite pod nazivom „Borba protiv trgovine ljudima – identifikacija i upućivanje žrtava trgovine ljudima“ i isti je akreditovan u Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu.

-Sprovedeno je savjetovanje za zaposlene iz centara za socijalni rad o Revidiranom programu i Uputstvu za prevenciju nasilja i vandalizma u školama 24. februara u Zavodu za dječju i socijalnu zaštitu.

-Dostavljeni su podaci da je urađena analiza potreba i plan obuka na osnovu podataka dobijenih praćenje poziva na telefonskoj liniji 080777777.

-Najznačajniji rezultati implementacije Strategije: u Zakon o radu, koji je stupio na snagu u januaru 2020 su unijete izmjene u dijelu zabrane zapošljavanja u radu sa djecom lica osuđivanih za djela seksualnog iskorišćavanja i seksualne zloupotrebe djece. U septembru 2018. donijet je novi Protokol o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u porodici. U decembru 2018. uspostavljena je Nacionalna dječja telefonska linija pri JU Dječjem domu „Mladost“ Bijela, kao i usluga „Prihvatište za zaštitu djece od nasilja u porodici. U maju 2019.godine u Ministarstvu rada i socijalnog staranja formirana je Direkcija za zaštitu djece i mladih. U toku 2018 Urađene su procedure za zaštitu djece za ustanove u kojima djeca borave: Dječji dom „Mladost“ Bijela i JU Centar „Ljubović“ Podgorica. Program „Porodični saradnik“ koji ima za cilj da podrži porodice u riziku i spriječi izdvajanje djece iz porodica sprovodi se u 8 opština od 2016.godine. Početkom februara 2017. godine, otvorena je prva nacionalna SOS Roditeljska linija na kojoj roditelji mogu da dobiju savjete u vezi sa roditeljstvom i podršku roditeljima u vaspitanju djece. U toku je implementacija programa „Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje“. Program je namijenjen porodicama djece uzrasta od 2 do 9 godina, a cilj mu je da promoviše pozitivno roditeljstvo i zdrav odnos roditelj-dijete.

-Urađena je analiza pojava vršnjačkog nasilja i vandalizma.

-Pristupilo se jačanju patronažne službe, organizovalo obuke za patronažne sestre i izradilo interni protokol o postupanju zdravstvenih ustanova u prevenciji i reagovanju na nasilje nad djecom;

-Razvijen je promotivni materijal koji se bavi pristupom djece pravdi. Postoje stručne službe za podršku djeci pri Vrhovnom državnom tužilaštvu, Višem sudu u Podgorici, Višem sudu u Bijelom Polju. U Višem sudu u Podgorici, dvije sudnice su opremljene savremenim tehničkim sredstvima za saslušanje žrtava na poseban način, dok Osnovni sud u Podgorici i Kotoru imaju posebnu prostoriju za saslušanje putem video link-a. Dijete žrtva se ne ispituje više od dva puta.

-Donijete su Smjernice za postupanje nadležnih insitucija u slučajevima prepoznavanja i procesuiranja dječjih brakova i vanbračnih zajednica. Operativni tim za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama je operativan od 2018.godine i bavi se konkretnim slučajevima.

-Sprovedena je kampanja „Birajmo šta gledamo“ i organizovana obuka na temu „Trening za medije o kvalitetnom i etičkom izvještavanju o maloljetnicima“.

Zahvaljujući preduzetim aktivnostima u cilju zaštite djece od nasilja Crna Gora je 2017.g. postala jedna od zemalja predvodnica Globalnog partnerstva za zaustavljanje nasilja nad djecom.

-Uspostavljena je usluga Nacionalna SOS dječja linija, čiji je nosilac JU Dječji dom "Mladost" , koji je svoje višedecenijsko iskustvo u radu sa djecom i porodicom stavio u službu podrške djeci i mladima. Na liniji je tokom 2019.godine zaprimljeno ukupno 628 poziva.

Usluga koju pruža nacionalna dječija telefonska linija jeste telefonsko savjetovanje koje omogućava implementaciju dječijih prava, sa ciljem savjetovanja, informisanja i edukacije djece o raznim pitanjima, kao i prevencije svih vrsta nasilja i osnaživanje djece i mladih da razgovaraju o temama zbog kojih su zabrinuti.

- Besplatna savjetodavna telefonska linija je od 2020. godine na raspolaganju djeci Crne Gore 24 sata dnevno, sedam dana u nedjelji, tokom cijele godine.

-Urađena je analiza pojave vršnjačkog nasilja i vandalizma. Pripremljen Program za prevenciju vršnjačkog nasilja i vandalizma koji je usvojila Vlada. Revidirano je uputstvo za škole za postupanje u slučajevima nasilja i štete. Predstavljeno je direktorima svih škola (5 prezentacija), podijeljeno je svim školama.

-Realizovao se program „Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje“: vrtići Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Cetinje.

-Vlada je u aprilu 2017. godine usvojila prvu Nacionalnu strategiju za prevenciju i zaštitu djece od nasilja, koja obuhvata period 2017–2021. godine

- Kreirani su programi za pozitivno roditeljstvo koji uključuju i savjetovanje roditelja.

-Sprovedene su brojne obuke stručnih radnika u sistemu socijalne i dječje zaštite, na temu djece žrtava nasilja u porodici, o ranjivosti djece u ustanovama i dnevnim centrima na nasilje.

-Sproveo se program “Moje vrijednosti i vrline“ u 46 osnovnih škola, među 16136 dece. 40 srednjih škola, 5378 učenika.

Kutije povjerenja ima svaka škola.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 9 - Unaprijedjena podrška djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite.

-Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je tokom maja intenzivno sprovodilo aktivnosti u cilju repatrijacije dva maloljetna lica rođena u Crnoj Gori, koja su na teritoriji Kosova identifikovana kao žrtve trgovine ljudima. Ova lica su vraćena u Crnu Goru tokom maja mjeseca o.g. i istima

je određen voditelj i staratelj za poseban slučaj i ista su u skladu sa njihovim najboljim interesima smještena u jedno od licenciranih skloništa za smještaj maloljetnih lica.

-U 2019. godini u Centru za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu je primljeno na smještaj ukupno 379 djece stranaca koji traže međunarodnu zaštitu, od čega je bilo 243 dječaka, a 96 djevojčica. Od ukupnog broja dječaka 18 maloljetnika je bez pratnje roditelja.

-U 2019. godini u Centru za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu je 63 djece imalo pregled ljekara, a za 101 dijete je dodijeljena određena terapija. Takođe, 46 djece je imalo specijalistički pregled ljekara. 173 je učestvovalo u organizovanim radionicama za djecu, a za 56 je pružena psiho-socijalna podrška. Takođe, 387 djece je ostvarilo pomoć u odjeći i obući, a 402 djece je dobilo pomoć u higijenskim artiklima. U 2019. godini je 1 dječak uspješno pohađao prvi razred OŠ „Njegoš“ Danilovgrad. U 2020. godini do kraja trećeg kvartala u Centru za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu je primljeno na smještaj ukupno 339 djece stranaca koji traže međunarodnu zaštitu, od čega je bilo 200 dječaka, od čega 6 dječaka bez pratnje, a 139 djevojčica.

-U 2020. godini do kraja trećeg kvartala u Centru za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu je 138 djece imalo pregled ljekara, a za 113 djece je dodijeljena određena terapija. Takođe, 9 djece je imalo specijalistički pregled ljekara. 89 je učestvovalo u organizovanim radionicama za djecu, a za 7 je pružena psiho-socijalna podrška. Takođe, 355 djece je ostvarilo pomoć u odjeći i obući, a 411 djece je dobilo pomoć u higijenskim artiklima.

-U 2019. godini podnijeto je 192 zahtjeva za međunarodnu zaštitu od strane maloljetnih lica sa pratnjom, dok je maloljetnika bez pratnje bilo 4.

-U 2020. godini, zaključno sa 30.09.2020. godine podnijeto je 16 zahtjeva od strane maloljetnih lica sa pratnjom, dok maloljetnika bez pratnje nije bilo. Sva djeca, imaju izabrane pedijatre i u kontinuitetu pristup zdravstvenoj zaštiti. Nije bilo oboljele djece od virusa Covid19.

-Omogućeno je djeci strancima da u potpunosti ostvaruju sva prava djeteta i prava iz Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca/djece stranaca.

-Izvršena je osnovna obuka za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad djecom. Program osnovne obuke stručnih radnika-ca, stručnih saradnika-ca i članova-ica multidisciplinarnih timova za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad djecom. Strategiju suzbijanja vršnjačkog zlostavljanja u domskog okruženju: obuka za stručne radnike Dječjeg doma „Mladost“ u Bijeloj.

-Osnovna obuka stručnih radnika u centrima za socijalni rad za prevenciju, otkrivanje i zaštitu žrtava trgovine djecom. Obuka za primjenu tehnike forum teatar za rad sa djecom i mladima koja su u sukobu sa zakonom, djecom i mladima sa problemima u ponašanju i djecom i mladima bez roditeljskog staranja. Samopovređivanje adolescenata, praktične smjernice za procjenu i savjetodavni rad.

-Izrađeni su informacioni materijali za djecu i porodice za pristup djece pravdi, brošure o pravu djece na besplatnu pravnu pomoć koje su podijeljene sudovima i objavljene su na internet stranicama sudova i Ministarstva pravde. Opremljena su dva suda i dva Državna tužilaštva u CG audiovizuelnom tehnikom i namještajem za izvođenje saslušanja po mjeri djeteta.

-UNICEF je u partnerstvu s UNDP-om je pružio tehničku podršku njima i Sudskom savjetu u procesu procjene postojećih indikatora maloljetničkog pravosuđa i izrade punog seta indikatora koji se odnose na djecu koja se pojavljuju u svim sudskim postupcima (krivični, prekršajni, parnični i upravni sudski postupci).

-Realizovano 5 obuka gdje je bilo 70 učesnika od kojih 14 sudija, 28 državnih tužilaca i 3 predstavnika Stručne službe (ostali učesnici su predstavnici Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu, Advokatske komore Crne Gore i Uprave policije).

-Šest NVO organizacija je podržano, od kojih su Centar za prava djeteta i Građanska alijansa u 2019.godini implementirale projekte o širenju znanja djeci i njihovim porodicama o njihovim pravima za zadovoljenje pravde kada su im prava prekršena, dok će Akcija za ljudska prava, Juventas i Centar za građansko istraživanje svoje projekte implementirati u toku 2020.godine. Fokus je na ranjivim grupama djece, uključujući djecu bez roditeljskog staranja, djecu sa smetnjama u razvojudjecu pripadnike romske i egipćanske u pogledu realizacije svojih prava i načine na koji mogu da pristupe pravdi kada su im prava prekršena.

Djeca, pripadnici mreže Zlatnih savjetnika u saradnji sa institucijom Zaštitnika učestovali su u razvijanju materijala o pristupu djece pravdi koji je prilagođen djeci i nalazi se na web stranici Zaštitnika. Institucija Zaštitnika je kao fokus u 2019. Godini imala djecu u ruralnim predjelima zemlje gdje je obišla 70 škola i obuhvatila preko 2.000 djece koja su učestvovala na radionicama o pravu na pristup pravdi radi zaštite svojih prava.

Ključna dostignuća Operativnog cilja 10 - Poboljšana zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima.

-U izmjenama je navedeno da je uslov za prijem u profesionalnu vojnu službu u Vojsci Crne Gore 18 godina života. Takođe je izmijenjeno da vojna obaveza državljana Crne Gore nastaje sa navršениh 18 godina života, a prestaje na kraju kalendarske godine u kojoj navršavaju 60 godina života.

-Takođe da se unaprijedi zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima bilo je potrebno definisanje Zakonom o vojsci Crne Gore i Zakonom o odbrani jasne donje starosne granice (napunjenih 18 godina) za učešće crnogorskih državljana u nacionalnoj vojsci, oružanim sukobima i vanrednim situacijama.

-Ministarstvo odbrane Zakon o Vojsci definiše: prijem u službu u Vojsci za lica koja nijesu mlađa od 18 godina; vojnu obavezu koja nastaje sa navršениh 18 godina i da vojni obveznik da dobrovoljnom služenju vojnog roka nije mlađi od 18 godina. U međunarodnim misijama i operacijama ne postoji opcija učestvovanja lica mlađih od 18 godina jer nije moguć prijem istih u službu u Vojsci.

-Ustavom Crne Gore propisana je zabrana osnivanja tajnih subverzivnih organizacija i neregularnih vojski, pa samim tim ne postoji mogućnost regrutovanja djece u paravojne formacije koje bi eventualno djelovale na teritoriji Crne Gore.

-Ministarstvo odbrane je obavilo 3 obuke za 47 pripadnika Vojske koji su učestvovali ili koji se pripremaju za učešće u misijama.

TABELARNI PRIKAZ REALIZACIJE AKTIVNOSTI

STRATEŠKI CILJ I:	UNAPRIJEDITI MEĐURESORNU I MEĐUSEKTORSKU SARADNJU I DRUGE KLJUČNE USLOVE ZA OSTVARIVANJE PRAVA DJETETA		
Operativni cilj 1:	Unaprijeđeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu		
Indikator učinka a) Broj indikatora o djeci planiranih NSOR do 2030. koji se redovno prate (Savjet za prava djeteta)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 22 indikatora ²	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Sva ministarstva i druge institucije prate sve indikatore za koje su nadležni	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Sva ministarstva i druge institucije prate sve indikatore za koje su nadležni
Indikator učinka b) Broj operativnih sistema različitih resornih ministarstava i javnih institucija koji su povezani i kontinuirano razmjenjuju podatke o djeci (MP, MRSS, MZ, IJZ, MPr)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Četiri (MP, MZ, IJZ, MRSS)	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Pet (MP, MZ, IJZ, MRSS, MPr)
Indikator učinka c)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i>	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i>

² 2 MP – 7; MRSS – 5; IJZ – 5; MUP – 1; NKBTLJ – 1; samo MONSTAT – 3. Ima indikatora koje prate i iskazuju i MONSTAT i druge institucije.

Nivo razvijenosti funkcionalnog centralizovanog i sveobuhvatnog sistema za prikupljanje podataka o djeci		Nema centralizovanog i sveobuhvatnog sistema			2021. godina	2023. godina				
					Razvijena pilot verzija	Razvijen funkcionalan, centralizovan i sveobuhvatan sistem				
Indikator učinka d)		<i>Početna vrijednost</i>			<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i>	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i>				
Broj institucija i organizacija koje ostvaruju međuresornu saradnju u promociji i realizaciji svih operativnih ciljeva <i>Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023.</i>		2018. godina			2021. godina	2023. godina				
		0			Šest (MRSS, MP, MK, MZ, MLJMP, NKBTLJ) i najmanje pet NVO	Devet (MRSS, MP, MK, MZ, MPr, MUP, MLJMP, NKBTLJ, MO, MVP) i najmanje sedam NVO				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
										
1.1 Redovno prikupljanje i dijeljenje podataka, koji pokrivaju sve oblasti Konvencije i njene opcione protokole između relevantnih resora i korišćenje za politike, programe i projekte	Broj oblasti u kojima se redovno prikupljaju i dijele podaci o djeci; Broj i vrsta ovako zasnovanih politika, programa i projekata	MZ, MP, MRSS, MUP, MPr, MLJMP, NKBTLJ, IJZ, MONSTAT	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO U drugoj polovini januara podaci iz relevantnih resora su prikupljeni (iz šest oblasti) i poslani Savjetu Evrope –		Redovna sredstva	MRSS-Sredstva nisu utrošena	Redovna budžetska sredstva	Informacije se kontinuirano prikupljaju i dijele

					<p>Upravnom odboru za prava djeteta</p> <p>Tim za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima identifikovao je dvije žrtve trgovine ljudima</p> <p>Ministarstvo zdravlja aktivnost sprovodi u kontinuitetu</p> <p>Ministarstvo unutrasnjih poslova razmijenilo je dostupne podatke sa relevantnim institucijama u vezi informisanja stalnog Komiteta prava djeteta (CDENF), kao i Sekretarijata komiteta SE (Lanzarot komiteta) o postupanja naše</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					države u zaštiti djece pogođene izbjegličkom krizom					
1.2. Unapređivanje pojedinačnih sistema za prikupljanje podataka o djeci i monitoring stanja na nivou svakog resora kod kojeg je to potrebno – priprema i planiranje	Broj pojedinačnih informacionih sistema ministarstava i javnih institucija koji će biti unaprijeđeni	MRSS, MZ, MP ³	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO U Ministarstvu rada i socijalnog staranja, kao i centrima za socijalni rad, već pet godina koristi se Informacioni sistem socijalnog staranja (ISSS) - Socijalni karton. jedinstvena baza prijava nasilja. Centri za socijalni rad dužni su da prijave kroz bazu podataka nasilje u porodici koje zaprima Uprava policije, i povratno. nasilje. Ova jedinstvena baza podataka funkcioniše od	Redovna sredstva	243.800,00 eura UNDP-207.800,00 MRSS-36.000,00	Redovno	Nastaviti prikupljanje podataka	

					2019. godine između CSR i UP, ali u budućnosti je planirano da budu uvezani i sudovi za prekršaje i tužilaštvo.					
1.3.Poboljšanje nezavisnog monitoringa prava djeteta – izmjene i dopune Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda (eksplicitno definisanje mandata Zamjenika i Odjeljenja za prava djeteta i izdvajanje odgovarajućih resursa)	Broj i vrsta nadležnosti Zamjenika i Odjeljenja definisanih mandatom; Obim/iznos ljudskih, materijalnih i finansijskih sredstava za sprovođenje mandata	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Vlada, Skupština Crne Gore	I kvartal 2020.	III kvartal 2020.	NIJE RALIZOVANO	IV KVARTAL 2021	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Ojačati kadrovske kapacitete, uraditi izmjene i dopune Zakona o Zaštitniku
Operativni cilj 2:		Poboljšana primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta								
Indikator učinka a) Broj i vrsta zakona u kojima je definicija djeteta usklađena s definicijom u Konvenciji UN o pravima djeteta		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 2 Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti; Porodični zakon		<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 50% zakona koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Svi zakoni koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu				
Indikator učinka b) Osnovan Sekretarijat Savjeta za prava djeteta (SPD)		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ne postoji Sekretarijat Savjeta za prava djeteta		<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina				

		Osnovan Sekretarijat Savjeta za prava djeteta	Osnovan i funkcioniše Sekretarijat Savjeta za prava djeteta
Indikator učinka c) Proširen mandat rada SPD na sve oblasti Konvencije UN o pravima djeteta i fakultativne protokole (MRSS)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina SPD prati sedam oblasti ⁴ Konvencije o pravima djeteta	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina SPD prati sve oblasti Konvencije o pravima djeteta i fakultativne protokole	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina SPD prati sve oblasti Konvencije o pravima djeteta i fakultativne protokole
Indikator učinka d) Država izdvaja finansijska sredstva za rad Savjeta (MRSS)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nema finansijskih izdvajanja za rad SPD	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Izdvajaju se finansijska sredstva za rad SPD	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Izdvajaju se finansijska sredstva za rad SPD
Indikator učinka e) Broj NVO programa, usluga i projekata koji doprinose ciljevima Strategije i finansirani su kroz državne resurse/konkurse (MRSS)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 4	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 8 (povećanje za 100%)	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina 10 (povećanje za 150%)
Indikator učinka f) Uveden programski budžet (omogućena analiza potrošnje za djecu) (MP, MRSS, MZ, MK, MPr, MUP, NKBTLJ)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nije uveden programski budžet	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Uveden programski budžet	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Primjenjuje se programski budžet i analizira se potrošnja za djecu

⁴ Savjet za prava djeteta pretežno prati sljedeće oblasti Konvencije o pravima djeteta: Opšti principi Konvencije; Građanska prava i slobode; Porodično okruženje i alternativna briga; Smetnje u razvoju, primarna zdravstvena i socijalna zaštita; Obrazovanje, slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti; Nasilje nad djecom i Posebne mjere zaštite.

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planiranja	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
2.1. Analiza zakona koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu i izrada liste zakona u kojima definicija djeteta nije usklađena s definicijom iz Konvencije	Pripremljena odgovarajuća lista zakona	MPr, MP, MZ, MRSS, MLJMP, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	III KVARTAL 2021 (Kasni se zbog pandemije COVID-19)	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Uraditi analizu zakona koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu i izrada liste zakona u kojima definicija djeteta nije usklađena s definicijom iz Konvencije
2.2.Sprovođenje aktivnosti prevencije diskriminacije djece (potpuna primjena svih zakona o zabrani diskriminacije; kampanje o toleranciji za različitost i o	Broj prijavljenih slučajeva diskriminisane djece u pristupu pravima u obrazovnom sistemu,	MUP, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, MP, MZ,	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Timovi za inkluziju (psiholog, pedagog, defektolog) organizovani u školama za		Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Održati koninuitet

podjednakoj vrijednosti oba pola, kažnjavanje počinitelaca	zdravstvenom sistemu, sistemu socijalne i dječje zaštite, pristupu pravdi	MRSS, MPr			integriranim odjeljenjima organizovali su 14 radionica na kojima se promoviše jednakost i nediskriminacija U cilju prevencije diskriminacije djece Ministarstvo unutrašnjih poslova je u saradnji sa UNHCR-om organizovalo radionice o apatridiji na 3 lokacije u Crnoj Gori.					
2.3. Izrada jasnih i operativnih procedura za primjenu principa najboljeg interesa djeteta u svim oblastima koje se tiču djece (svim pravosudnim	Broj i vrsta (oblast) izrađenih operativnih procedura koje se redovno primjenjuju	MP, MZ, MUP, MPR, MZ, MRSS, MLJMP,	I kvartal 2020.		NIJE REALIZOVANO	MFSS III kvartal 2021	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetiranje	Izrada jasnih i operativnih procedura za primjenu principa najboljeg interesa djeteta u svim oblastima

postupcima i javnim politikama)		NKBLJT, IJZ, MONSTAT		IV kvartal 2020.						koje se tiču djece (svim pravosudnim postupcima i javnim politikama)
2.4. Obezbeđivanje uslova za registrovanje rođenja svakog djeteta	Sva djeca rođena na teritoriji Crne Gore su registrovana	MUP, MZ	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO U potpunosti su stvoreni uslovi za ostvarivanje prava univerzalne registracije prijave rođenja, za svu djecu bez izuzetka Ministarstvo zdravlja je dostavilo informaciju Aktivnost se sprovodi u kontinuitetu na osnovu jasnih procedura MUP-a		Redovna sredstva		Redovno budžetirane	Nastaviti sa realizacijom aktivnostima

<p>2.5. Kontinuirano jačanje uloge Savjeta za prava djeteta (proširivanje mandata na sve oblasti Konvencije i fakultativnih protokola, međuresorna koordinacija, povećanje vidljivosti rada Savjeta)</p>	<p>Broj i vrsta koordinacionih aktivnosti Savjeta: a) predviđenih mandatom i b) Obim ljudskih, materijalnih i finansijskih resursa za rad Savjeta</p>	<p>MRSS</p>	<p>IV kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>NIJE REALIZOVANO</p>	<p>MFSS III kvartal 2021.</p>	<p>20.000 EUR godišnje</p>	<p>Nisu utrošena sredstva</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Kontinuirano jačanje uloge Savjeta za prava djeteta</p>
<p>2.6. Jačanje institucionalne strukture Savjeta za prava djeteta</p>	<p>Formiranje i rad Sekretarijata Savjeta za prava djeteta</p>	<p>MRSS</p>	<p>IV kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>NIJE REALIZOVANO</p>		<p>Redovna sredstva</p>	<p>Nisu utrošena sredstva</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom aktivnostima</p>
<p>2.7. Promocija osnovnih principa Konvencije i njenih Fakultativnih protokola</p>	<p>Broj sprovedenih promotivnih aktivnosti; Broj i vrsta ciljnih grupa u promotivnim aktivnostima (roditelji, djeca, lokalna zajednica itd.)</p>	<p>NKBLJT, MZ, MUP, MP, MRSS, MPR, IJZ, MONSTAT, Savjet za prava djeteta</p>	<p>I kvartal 2020.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO Organizovan trening za 50 učesnika, u organizaciji MUP-a uz podršku UNICEF-a i online obuka u organizaciji Evropskog savjeta za 5 službenika koji pružaju</p>		<p>5.000 EUR</p>		<p>Redovna budžetska</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom aktivnostima</p>

					podršku djeci migrantima.				a sredstva	
2.8. Sistematsko uključivanje NVO u primjenu Konvencije i fakultativnih protokola (obuke, radionice, okrugli stolovi, izrada planova i programa, razvijanje usluga, izrada javnih politika)	Broj NVO uključenih u primjenu Konvencije i fakultativnih protokola	MLJMP, NKBLJT, MUP, MP, MRSS, MZ, MPR, IJZ, MONSTAT	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO NVO organizacijama je 2019. godine od strane Ministarstva prosljeđen poziv Savjeta Evrope za podnošenje prijava/grantova za projekte o podizanju svijesti o prevenciji i borbi protiv seksualne eksploatacije i zloupotrebe djece na internetu koji je realizovan u okviru evropskog projekta End Online Child Sexual Exploitation and Abuse	4.000 EUR (2.000 EUR/godišnje)	Za podršku projektima NVO u 2019 godini MUP je izdvojio 52 670eura . U 2020. godini MUP je izdvojio 40 000 EUR			Nastaviti saradnju

					<p>Načelnik Odjeljenja za borbu protiv trgovine ljudima u svojevremenu predavača uzeo je učesće na treningu za predstavnike medija o trgovini ljudima, koji je organizovan od strane Društva profesionalnih novinara Crne Gore u saradnji sa Centrom za ženska prava, u sklopu projekta „Balkans ACT (Against the Crime of Trafficking)Now!”, 13-14. juna o.g. u Petrovcu;</p> <p>Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, uz podršku UNICEF-a,</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>organizovalo je dva treninga, u trajanju po dva dana, o primjeni međunarodnih standarda u oblasti zdravstvene i dječije zaštite kao podršku naporima u pomoći djeci i porodicama, migrantima i izbjeglicama, za 50 učesnika.</p> <p>Ministarstvo zdravlja zrađene i odobrene sektorske analize za unapređenje mentalnog zdravlja, zdravih stilova života i prevencije upotrebe droga i demencije, kojima će se raspisati javni pozivi za realizaciju projekata NVO</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

<p>2.9. Jačanje kontrolne uloge Skupštine u monitoringu prava djeteta</p>	<p>Broj i vrsta aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode u vezi s ovom Strategijom</p>	<p>Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore</p>	<p>III kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO</p> <p>Predsjednik i članovi Odbora za ljudska prava i slobode posjetili su Javnu ustanovu Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Opštini Rožaje, 17. oktobra 2019. godine. Pored članova Odbora, u posjeti su, po pozivu Odbora, učestvovali predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja i Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Cilj ove posjete bio je da se učesnici direktno uvjere u</p>		<p>Redovna sredstva</p>		<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom aktivnostima</p>
---	--	---	--------------------------	-------------------------	---	--	-------------------------	--	----------------------------	---

					<p>način na koji funkcioniše</p> <p>Ustanova, odnos zaposlenih prema korisnicima i da se institucija ohrabri zbog svih napora koje preduzima u ostvarenju humane misije</p> <p>Programa saradnje između Vlade Crne Gore i UNICEF-a (2017-2021), održanom u Podgorici 8. novembra 2019. godine</p> <p>U cilju unapređenja prava djeteta u Crnoj Gori Odbor za ljudska prava i slobode ostvaruje kvalitetnu, kontinuiranu saradnju sa NVO „Centar za prava djeteta“. Takođe, Odbor za ljudska</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>prava i slobode ima prepoznatu, kvalitetnu saradnju sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori, Predsjednik i članovi Odbora za ljudska prava i slobode organizovali su Posjetu Upravi za izvršenje krivičnih sankcija-Maloljetničkom zatvoru i Odjeljenju za žene, 2. marta 2020.</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ II: POBOLJŠATI DOSTUPNOST I KVALITET SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I OBRAZOVANJA ZA SVU DJECU

Operativni cilj 3:	Obezbijeden efektivan sistem alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja		
Indikator učinka a) Broj djece bez roditeljskog staranja smještene u ustanove dječje zaštite ⁵ (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 100	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina

⁵ Dječji dom „Mladost“ u Bjeloj, JU Ljubović“ (broj djece bez roditeljskog staranja), Mala grupna zajednica u Bijelom Polju i djeca u institucijama u Srbiji i BiH.

					Smanjen broj djece smještene u ustanove za najmanje 10%	Smanjen broj djece smještene u ustanove za najmanje 20%				
Indikator učinka b) Drugi oblici podrške i broj djece bez roditeljskog staranja -- korisnika tih oblika podrške (nesrodničkog hraniteljstva; nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku; male grupne kuće; stanovanje uz podršku) (MRSS)			<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva – 49 Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku – 4 Broj funkcionalnih malih grupnih kuća – 1 Broj stanova za stanovanja uz podršku – 0		<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva – 60 Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku – 10 Broj funkcionalnih malih grupnih kuća – ukupno 2 Broj stanova za stanovanja uz podršku – najmanje 4	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva – 60 Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku – 10 Broj funkcionalnih malih grupnih kuća – ukupno 3 Broj stanova za stanovanja uz podršku – najmanje 6				
Indikator učinka c) Broj licenciranih pružalaca usluga socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja (prema vrstama usluga, po vrsti pružaoca usluge)			<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 20		<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 30	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Najmanje 40				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planiranja	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja

<p>3.1. Analiza potreba i mogućnosti za uspostavljanje usluga podrške u zajednici za biološke porodice u cilju prevencije izdvajanja djeteta iz porodice</p>	<p>Sprovedena analiza i definisane preporuke za razvoj usluga</p>	<p>ZSDJ</p>	<p>IV kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je uz finansijsku pomoć UNICEF-a sproveo Analizu potreba i mogućnosti za uspostavljanje usluga podrške u zajednici za biološke porodice u cilju prevencije izdvajanja djeteta iz porodice. Izveštaj sa preporukama je objavljen na sajtu Zavoda.</p>	<p>I kvartal 2021 (analiza je u toku)</p>	<p>15.000 EUR</p>	<p>15.000 EUR</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Uraditi analiza potreba i mogućnosti za uspostavljanje usluga podrške u zajednici za biološke porodice u cilju prevencije izdvajanja djeteta iz porodice</p>
<p>3.2. Uspostavljanje Centra za hraniteljstvo u Dječjem domu „Mladost” u Bijeloj (za procjenu hranitelja, jačanje kapaciteta hraniteljskih porodica, promociju hraniteljstva itd.)</p>	<p>Razvijen funkcionalan Centar za hraniteljstvo</p>	<p>MRSS</p>	<p>I kvartal 2020.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>NIJE REALIZOVANO</p>	<p>MFSS IV kvartal 2021. godine</p>	<p>20.000 EUR</p>	<p>Nisu utrošena sredstva</p>		<p>Uspostaviti Centra za hraniteljstvo u Dječjem domu „Mladost” u Bijeloj (za procjenu hranitelja, jačanje kapaciteta hraniteljskih porodica,</p>

										promociju hraniteljstva itd.)
3.3. Razvijanje, akreditacija i sprovođenje programa obuke za hraniteljstvo prilagođenog potrebama Crne Gore	Razvijen i akreditovan program obuke za hraniteljstvo, Broj sprovedenih programa obuke; Broj polaznika	ZSDZ	I kvartal 2021.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Održane su edukacije za dvije grupe, u trajanju od 4 dana "Jačanje kapaciteta sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori".		20.000 EUR (2020. godina - sprovođenje)	20.000,00 eura	Budžet je definisan kroz EU Projekat	Nastaviti sa realizacijom aktivnostima
3.4. Obezbjedivanje intenzivnije podrške djeci koja izlaze iz sistema od strane države kroz stanovanje uz podršku i savjetovanje (od strane Dječjeg doma „Mladost“)	Najmanje jedan stan za stanovanje uz podršku i savjetovanje	MRSS	II kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Obezbijedena je savjetodavna podrška i podrška kroz stanovanje. Na nivou CG postoji 6 stanova za podršku.		50.000 EUR	Utrošeno 22.616,64		Nastaviti sa realizacijom aktivnostima
3.5. Uspostavljanje žalbenih mehanizama za uslugu hraniteljstva i za druge usluge za djecu bez roditeljskog staranja	Uspostavljen žalbeni mehanizam za usluge: hraniteljstvo, mala grupna	MRSS	IV kvartal 2019.	III kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	MFSS III kvartal 2021. godine	1.000 EUR	Nisu utrošena	Redovno budžetirane	Uspostaviti žalbenih mehanizama za uslugu hraniteljstva i za druge

	zajednica/kuća, stanovanje uz podršku i izrađeni flajeri i evaluacioni listići						sredstva		usluge za djecu bez roditeljskog staranja
Operativni cilj 4:		Unaprijeđena podrška djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite							
Indikator učinka a) Formiran i vodi se registar djece sa smetnjama u razvoju u javnom zdravstvu (MZ, IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nije formiran registar	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Formiran registar	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Registar se kontinuirano vodi						
Indikator učinka b) Broj i vrsta integrisanih usluga ⁶ za djecu sa smetnjama u razvoju i njihove porodice (MZ, MRSS, MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 2	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Najmanje 4						
Indikator učinka c) NILJ23. MDG4.1.1. Stopa mortaliteta odojčadi (na 1.000 živorođene djece) (MONSTAT i IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 1,3%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Do 1%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Manje od 1%						
Indikator učinka d) NILJ24. MDG4.1.2, Stopa mortaliteta djece do pet godina starosti (na 1.000 živorođene djece) (MONSTAT i IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 2,7%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 2%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Manje od 2%						
Indikator učinka e) NILJ28 MDG4.2.1. Udio jednogodišnjaka vakcinisanih protiv boginja (%) (IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 57,83% (MMR1)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 75%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina 95%						

6 Integrisane usluge – usluge podrške, u ovom slučaju za djecu sa smetnjama u razvoju i njihove porodice, koje su uspostavljene i realizuju se kroz saradnju zdravstvene zaštite, socijalne i dječje zaštite i obrazovanja. Preporuka za ove usluge je dobijena u: Irimija, R., Kirjaćesku, D. I Vasić, S., Analiza podrške i multisektorskog odgovora na potrebe djece sa smetnjama u razvoju u Crnoj Gori, Pluriconsult, 2018.

Indikator učinka f) NILJ29 MDG4.2.2. Udio djece vakcinisane sa BCG, DTP, OPV i vakcinom protiv hepatitisa B (%) (IJZ)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 73,45% – hepatitis B; 86,64% – DTaP-IPV-Hib vakcinom i 93,3% – BCG			<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 95%		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Preko 95%			
Indikator učinka g) SDG3.7.2. Stopa nataliteta kod adolescenata (uzrast 10–14 godina; uzrast 15–19 godina) na 1.000 žena u toj starosnoj grupi (MONSTAT)		<i>Početna vrijednost</i> 2015. godina 11,12%			<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Manje od 7%		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Manje od 3%			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
4.1. Ispitivanje potreba i utvrđivanje prioriteta za uspostavljanje novih savjetovaništa za adolescente u oblastima: reproduktivnog zdravlja, upotrebe psihoaktivnih supstanci i mentalnog zdravlja	Broj i vrsta utvrđenih prioriteta; Broj i lokacija (mjesto) planiranih savjetovaništa	MZ	III kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	IV KVARTAL 2021 (pandemija virusa COVID-19)	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Uspostaviti savjetovaništa

<p>4.2. Specijalizacija kliničkih psihologa i dječjih psihijatara za rad s adolescentima u centrima za mentalno zdravlje (u skladu s planom za svaku godinu)</p>	<p>Broj i struktura specijalizanata</p>	<p>MZ</p>	<p>I kvartal 2020.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO Sprovodi u kontinuitetu Odobrene specijalizacije za dječijeg psihijatra i kliničkih psihologa</p>		<p>90.000 EUR</p>		<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Obezbjediti i u narednom periodu specijalizacije za dječije psihijatre</p>
<p>4.3. Obezbjedivanje podrške roditeljima djece sa smetnjama u razvoju kroz usluge koje omogućavaju ostanak djece u porodici (pomoć u kući, programi roditeljstva, predah-usluge i sl.)</p>	<p>Broj usluga za djecu sa smetnjama u razvoju koje omogućavaju njihov ostanak u porodici; Broj korisnika u svakoj od usluga</p>	<p>MRSS</p>	<p>III kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO Uglavnom jeste u vidu Dnevnih centara, savjetodavno- edukativnih usluga, usluge porodični saradnik</p>		<p>100.000 EUR (50.000/go dišnje)</p>	<p>390.000,00 eur</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Nastaviti i još unaprijediti podršku roditeljima djece sa smetnjama u razvoju</p>
<p>4.4. Obezbjedivanje isključivog rada dnevnih boravaka/centara s djecom sa smetnjama u razvoju (bez mladih/odraslih korisnika)</p>	<p>Najmanje 5 postojećih dnevnih centara radi isključivo s djecom</p>	<p>MRSS</p>	<p>I kvartal 2020</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO Djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju obezbjeđuje se smještaj u ustanovu socijalne i dječije zaštite ili porodični smještaj-hraniteljstvo, pravo na dodatak za djecu i pravo na pomoć u vaspitanju i obrazovanju. Pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim</p>		<p>20.000,00 EUR</p>	<p>1.Za Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Golubovci (izgradnja i opremanje) utošeno je 50.608,85 eura; 2.Za Dnevni centar za</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Unaprijediti rad Dnevnih centara i otvoriti još Dnevnih centara ukoliko se pokaže potreba</p>

				<p>obrazovnim potrebama obuhvata troškove smještaja u ustanovu i troškove prevoza. Do sada je osnovano 15 dnevnih centara u okviru kojih se pruža usluga dnevnog boravka djeci i mladima sa smetnjama i teškoćama u razvoju i to: u Bijelom Polju, Nikšiću, Pljevljima, Herceg Novom, Plavu, Ulcinju, Cetinju, Beranama, Mojkovcu, Rožajama, Danilovgradu, Podgorici, i Budvi, a usluga dnevnog boravka se obezbjeđuje i u sklopu JU Dječji dom „Mladost”– Bijela i JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ Kotor. Evidentirano je 269 korisnika usluge dnevnog boravka (djece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju). U cilju adekvatnije zaštite djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju koja su bez roditeljskog staranja, njihove</p>		<p>djecu u Tivtu (opremanje) utrošeno je 21,354.55 eura.</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

					socijalizacije i integracije u zajednicu na principima jednakih mogućnosti, a u skladu s njihovim sposobnostima, uspostavljena je usluga smještaja u malu grupnu zajednicu u Bijelom Polju.				
Operativni cilj 5:		Smanjeno materijalno siromaštvo djece							
Indikator učinka a) Stopa rizika od siromaštva djece (MONSTAT)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 31,7%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Do 30%		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Do 28%				
Indikator učinka b) Stopa materijalne deprivacije djece tokome godine (MONSTAT)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina mater. depriv. – 38,2% izrazita mater. depriv. – 18,2% ekstremna mater. depriv. – 8,4%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Dostići stanje iz 2014. mater. depriv. – 38,2% (2017) izrazita mater. depriv. – 16,4% (2014) ekstremna mater. depriv. – 7,6% (2014)		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Dostići stanje iz 2013. mater. depriv. – 33,7% (2013) izrazita mater. depriv. – 12,4% (2013) ekstremna mater. depriv. – 6,9% (2013)				
Indikator učinka c) Stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti tokom godine (AROPE) (MONSTAT)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 40,1%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Do 39%		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Do 38%				

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovara juće obrazloženje)	Sredstva planiranja	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
5.1. Obezbjedivanje besplatnog pristupa obrazovanju i zdravstvenim uslugama na svim nivoima za djecu iz najsiromašnijih domaćinstava	Broj i vrste podrški besplatnom pristupu obrazovanju i zdravstvu; Broj djece korisnika svake vrste podrške i ukupno na godišnjem nivou	MP, MZ	III kvartal 2019. (nastavak pružanja već razvijenih vrsta podrške.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO U Crnoj Gori se čine značajane aktivnosti da obrazovanje bude dostupno, jednako za svu djecu. Za djecu sa smetnjama u razvoju, RE populacije, iz porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja je vrtić besplatan, a za djecu iz jednoroditeljskih porodica trošak je u iznosu od 50%.		50.000 EUR	Utrošeno:594.000,000 Mjesečna sredstva koja se izdvajaju na nivou države za ovu namjenu su oko 33.000 €, a zavise od broja djece i dana pohađanja	Redovno budžetirane	Obezbjediti i besplatne udžbenike za decu iz najsiromašnijih domaćinstava

					<p>Besplatni udžbenici dodjeljuju se za sve učenike I razreda osnovne škole, učenike sa smetnjama u razvoju, RE populacije, iz porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja.</p> <p>U ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu građani su jednaki, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju, starosnu dob, invaliditet, jezik, vjeru, obrazovanje, socijalno porijeklo, imovno stanje i drugo lično svojstvo.</p>					
5.2. Izrada i usvajanje plana sprovođenja preporuka iz analize o	Sačinjen plan sprovođenja preporuka	MRSS, MP, MZ,	II kvartal 2020.		NIJE REALIZOVANO	IV kvartal 2021. (pandemij	5.000 EUR	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Izraditi i usvojiti plana sprovođenja

multidimenzionom siromaštvu djece (koje se očekuju do kraja 2019.)		ME, MF, ZSDZ, ZZZCG		IV kvartal 2020.		a virusa COVID-19)				preporuka iz analize o multidimenzionom siromaštvu djece (koje se očekuju do
--	--	---------------------	--	------------------	--	--------------------	--	--	--	--

Operativni cilj 6.	Povećana dostupnost obrazovanja djeci iz osjetljivih grupa, kvalitet obrazovanja za svu djecu i pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima		
Indikator učinka a) Procenat obuhvata predškolskim obrazovanjem (MP)	Početna vrijednost 2018. godina 48% ⁷	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta 2021. godina 60%	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 2023. godina 75%
Indikator učinka b) Stopa pohađanja osnovnog obrazovanja (MP)	Početna vrijednost 2018. godina 99,5% ⁸	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta 2021. godina 100%	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 2023. godina 100%
Indikator učinka c) Broj srednjoškolaca (MP)	Početna vrijednost 2018. godina	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta

⁷ U 2018, prema podacima iz MEIS baze, predškolsko obrazovanje pohađalo je 21.410 djece, u odnosu na ukupno 44.566 djece predškolskog uzrasta (od rođenja do polaska u školu), prema podacima TRANSMONEE baze.

⁸ U 2018, prema podacima iz MEIS baze, osnovnu školu ukupno je pohađalo 67.495 djece, u odnosu na ukupno 67.864 djece odgovarajućeg uzrasta, prema podacima TRANSMONEE baze.

	27.798	2021. godina Najmanje 28.000	2023. godina Najmanje 28.500
Indikator učinka d) Broj djece sa smetnjama u razvoju u obrazovanju, po nivoima obrazovanja (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ukupno: 4.892 Predškolsko vaspitanje i obrazovanje: 727 Osnovne škole: 3.368 Srednje škole: 797	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Ukupno: najmanje 5.150 Predškolsko vaspitanje i obrazovanje: najmanje 800 Osnovne škole: 3.500 Srednje škole: najmanje 850	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Ukupno: najmanje 5.350 Najmanje 850 djece Osnovne škole: 3.600 Srednje škole: najmanje 900
Indikator učinka e) Broj romske i egipćanske djece u obrazovanju, po nivoima obrazovanja (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ukupno: 2.061 (1.091 M+970 Ž) Predškolsko: 126 (76 M+50 Ž) Osnovna škola: 1.799 (941 M+818 Ž) Srednja škola: 136 (74 M+62 Ž)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Ukupno: više od 2.200 Predškolsko: više od 150 Osnovna škola: najmanje 1.900 Srednja škola: više od 150	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Ukupno: više od 2.400 Predškolsko: više od 200 Osnovna škola: najmanje 2.000 Srednja škola: više od 200
Indikator učinka f) PISA postignuće (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2015. godina (Čitanje – 427; Matematika – 418;	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina (Čitanje – 437;	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina (Čitanje – 450;

		Nauka – 411)			Matematika – 425; Nauka – 420)		Matematika – 450; Nauka – 450)			
Indikator učinka g) NID39. Procenat djece koja su napustila (drop out) osnovno obrazovanje u Crnoj Gori (MP)		Početna vrijednost 2018. godina 0,17%			Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta 2021. godina Manje od 0,12%		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 2023. godina Manje od 0,10%			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
6.1. Integracija djece romske i egipćanske populacije u: a) rano, b) osnovno i c) srednje obrazovanje	Broj i vrsta aktivnosti na integraciji u svaki nivo obrazovanja;	MP	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Sprovodi se integracija RE djece kroz konkretne redovne aktivnosti: terenski obilasci, praćenje dolazaka, rad s roditeljima, savjetovanja kadra, sastanci, rad u zajednici i monitoring mehanizma i sl.. Uvedeno je stipendiranje srednjoškolaca RE populacije, koji su		52.000 EUR a) 6.000 EUR/god išnje b) 14.000 EUR/god išnje (prevoz, udžbenici,	Planirano 30.000 € Utrošeno 6.000 € iz donacije UNICEF-a za razvoj mehanizma koji se sada	Redovno budžetirane	Nastaviti sa integracijom romske i egipćanske djece

					redovni učenici (60 eura mjesečno) i redovnih studenata (150 eura mjesečno). U 9 osnovnih škola obezbjeđen je prevoz za učenike RE populacije.		medijatori) c) 6.000 EUR/godišnje (stipendije)	primjenjuje kao redovna aktivnost. 14.000 EUR/godišnje (prevoz, udžbenici, medijatori) c) 6.000 EUR/godišnje (stipendije)		
6.2. Obezbeđivanje besplatnih udžbenika za djecu Rome i Egipćane – učenike I, II i III razreda osnovne škole	Broj djece koja su dobila besplatne udžbenike na godišnjem nivou	MP	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Besplatni udžbenici dodjeljuju se za sve učenike Re populacije.		16.000 EUR (8.000 EUR/godišnje)	Utrošeno: 16.000 EUR (8.000 EUR/godišnje)	Redovno budžetirane	Održati podršku
6.3. Organizovanje ljetovanja i zimovanja u	Broj djece korisnika	MLJMP			REALIZOVANO		20.000 EUR	5000-za	Redovna	U cilju motivisanj

dječjim odmaralištima za učenike Rome i Egipćane	ljetovanja na godišnjem nivou		III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	Sedmodnevno zimovanje/ljetovanje za po 24 najbolja učenika RE završnih razreda osnovnih škola (VII, VIII i IX razred). U okviru sedmodnevnih ljetovanja i zimovanja, djeca su svakodnevno pohađala edukativne radionice o prevenciji i suzbijanju dječjih ugovorenih brakova, neformalno učenje i obnavljanje romskog jezika i kulture. Ljetovanja ZA 2020 nije bilo moguće realizovati usled pandemije Covid-19, prateći preporuke NKT-a.	(10.000 EUR/go dišnje)	zimovanje	budžetska sredstva	a RE učenika/ca za redovnim pohađanjem nastave i nastavkom školovanja, predlaže se kontinuirano realizovanje aktivnosti.
6.4. Kontinuirano razvijanje ranog i predškolskog učenja	Broj i vrste aktivnosti u razvijanju ranog i predškolskog učenja	MP	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO U predškolskom vaspitanju i obrazovanju akcentat je na poboljšanje prostornih kapaciteta – izradnjom novih objekata i rekonstruisanjem	Ministarstvo prosvjete-72.000 EUR	Planirano 1.000.000 € po objektu 10.000.000 € obezbij	Redovno budžetirane	Unaprijediti predškolsko učenje

					<p>postojećih i/ili otvaranjem u adaptiranim lokalnim prostorima. Počelo je sa radom 5 Vaspitnih jedinica na nivou CG. „Trenutno mam 28 punktova interaktivnih službi u 16 opština (za đecu u udaljenim seoskim sredinama gdje ne postoje objekti vrtića) na način da vaspitači matične ustanove odlaze u lokalni prostor upričen za ove svrhe i dva puta sedmično rade s djecom i roditeljima. Isto ima karakter poboljšanja jednakih šansi i kvaliteta. Sprovedene 3 obuka kadra 11 vrtića za rad sa RE djecom, definisan mehanizam za praćenje primjene programa i pohađanja RE djece – sproveden monitoring. Realizovana obuka za izradu specijalizovane didaktike po dva</p>	(36.000 EUR/go dišnje)	<p>eđeno iz kredita CEB-a.</p> <p>Do sada utrošen o iz kredita CEB-a 4.668.41 €.</p>		
--	--	--	--	--	---	------------------------	--	--	--

					predstavnik svakog vrtića od strane kadra resursnih centara i sprovedeni obilasci u cilju podrške vaspitačima. Takođe i sajam didaktike.					
6.5. Unapređenje kompetencija zaposlenih i modela rada	Broj i vrste programa za unapređenje kompetencija; Broj zaposlenih – korisnika programa	MP	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	IV KVARTAL 2021. (PANDEMIJA VIRUSA COVID-19)	32.500 EUR (10.000 EUR/2019; 22.500 EUR/2020)	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Primijeniti model vođenja – neposredno u praksi nakon obuka
6.6. Unapređenje inicijalnog obrazovanja kadra	Broj i vrste izmjena programa inicijalnog obrazovanja kadra	Univerzitet	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	IV KVARTAL 2021 (pandemija virusa COVID-19)	5.000 EUR	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Unaprijediti inicijalno obrazovanje kadra
6.7. Razvijanje modela saradnje između resora u promociji i podršci inkluzivnom obrazovanju	Broj i vrste aktivnosti realizovanih kroz saradnju	MP, MZ	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO		Planirano ukupno 25000	MP Utrošak 3.300 i	Redovno budžetirane	Podsticati više usluga zdravstvenog i socijalne zaštite i razumijevanje

				<p>Crnogorski obrazovni sistem za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama kao prvi izbor i imperativ postavlja inkluzivno obrazovanje. U predškolske ustanove ova djeca se uključuju besplatno. U cilju prilagođavanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama urađen je program prelaska iz vrtića u osnovnu školu.).</p> <p>Zavod za školstvo organizuje ra mobilnih timova čiji su članovi psiholozi, specijalni edukatori i rehabilitatori redovnih škola i resursnih centara.</p> <p>Za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama škole angažuju asistente u nastavi kao tehničku podršku.</p> <p>U cilju unapređenja rada sa djecom sa posebnim</p>		<p>2190 eura iz budžeta ZzŠ</p> <p>Redovna sredstva - zarade</p> <p>Do sada utrošeno 2400 eura od UNICEF</p>	<p>inkluzivnog koncepta</p>
--	--	--	--	--	--	--	-----------------------------

					<p>obrazovanim potrebama izrađeni su priručnici, instruktivno-edukativni nastavni materijal, vodiči.</p> <p>Strategija inkluzivnog obrazovanja (2019-2025) određuje dalje pravce razvoja obrazovanja za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama. Dokument predstavlja nastavak realizacije mjera Strategije inkluzivnog obrazovanja koja je obuhvatila period od 2014. do 2018. godine i oslanja se na obavezujuća međunarodna načela, standarde i preporuke Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.</p>					
6.8. Razvijanje usluga u zajednici: psiho-socijalno-edukativne i druge podrške	Broj i vrste razvijenih usluga; Broj korisnika	MP, MZ		IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	IV KVARTAL 2021 (pandemija)	26.000 EUR (13.000 EUR/go dišnje)	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Razviti uslugu u zajednici: psiho-socijalno-edukativne

			III kvartal 2019.			virusa COVID-19)				i druge podrške
6.9. Uključivanje u obrazovne programe na svim nivoima i programe zapošljavanja djece sa smetnjama u razvoju/posebnim obrazovnim potrebama na bazi modela ljudskih prava	Broj uključene djece u programe obrazovanja i zapošljavanja	MP, MRSS	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	<p>REALIZOVANO</p> <p>Uz podršku Kultur Kontakta do sada su realizovane dvije dvodnevne obuke Individualizacija i tranzicija ka i u srednjem obrazovanju, koje su obuhvatile 46 nastavnika osnovnih i srednjih škola.</p> <p>NVO NARDOS realizovao pet obuka na temu „Podrška razvoju inkluzivnog obrazovanja u srednjim školama“ (IROP, ITP2) u Pljevljima, Podgorici, Beranama, Kolašinu i Rožaje koji je obuhvatio 131 učesnika.</p> <p>U resursnim centrima se realizuje rana intervencija, individualni tretmani, kroz uspostavljene asistivne</p>		1500 i 840 eura Kultur	Redovno budžetirane	Aktivnosti su stalne, a potrebno je da se dalje prate uticaji i posljedice COVID 19 i prema tome dalje organizuje pristup	
						Ministarstvo kulture-20.000 EUR (10.000 EUR/go dišnje) – obrazovanje 10.000 EUR (5.000 EUR/go dišnje) - zapošljavanje	2500 eura NARDOS		800 eura 675 eura Donacija od UNICEF-a.	

					kabinete se izrađuje specijalizovana didkatika, radni materijal, nude sredstva pompognute komunikacije sredstva i vrše se obilasci škola.					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>6.10. Realizovanje programa obrazovanja djece o kulturnim sadržajima (Dan umjetničkog obrazovanja i sl.)</p>	<p>Broj obuhvaćene djece po nivoima obrazovanja, Broj uključenih gradova</p>	<p>MK, Kraljevsko pozorište, Zetski dom</p>	<p>III kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO</p> <p>Dan umjetničkog obrazovanja (DUO) 10 predstava za osnovne i srednje škole iz Crne Gore. Studio Kraljevskog pozorišta, 40 radionica</p> <p>Broj posjetilaca na DUO srednje škole 954</p> <p>Broj posjetilaca na DUO osnovne škole 548</p> <p>Broj učesnika Studio 164- realizovano tokom novembra 2019.g.</p> <p>DUO -2 predstave srednjih škola</p> <p>Studio 4-6 radionica – decembar 2019.godine.</p>	<p>Ministarstvo kulture-36.000 EUR (18.000 EUR/go dišnje)</p>	<p>Utrošeno: 36.000,00</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom programa za obrazovanja djece o kulturnim sadržajima</p>
<p>6.11. Podsticanje učešća djece u kreiranju i realizaciji kulturnih i medijskih sadržaja zajedno s profesionalcima</p>	<p>Broj uključene djece</p>	<p>MK, Kraljevsko pozorište Zetski dom,</p>		<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO</p> <p>Na konkursu za sufinansiranje projekata u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva Podržani su sljedeći projekti namijenjeni djeci: PU</p>	<p>13.000 EUR (6.500 EUR/go dišnje)</p>		<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom</p>

			III kvartal 2019.		Baletska škola Princeza Ksenija; JU KIC Budo Tomović, Ljetnji kamp za kamernu muziku Ivanova korita 2019; JU Umjetnička škola Vasa Pavić-Gostovanje škole na Festivalu Week-end du clavier u Parizu; prevod knjige Vijenac dječijih prava autora Rajka Joličića na engleskom; JP Kulturni centar Bar-Sav taj show-mjuzikl za djecu i cijelu porodicu; JP Kulturni centar Bar-Festival Susreti pod starom maslinom; JU Dječiji savez –Međunarodni festival Naša radost; JU centar za djelatnosti kulture Vojislav Bulatović Strunjo – Kraljevstvo bijelih rada, JU Centar za kulturu Rožaje 26.Međunarodni festival dječije pjesme „Zlatna pahulja“; Lovac Đole i trista čuda, II dio slikovnice autora					
--	--	--	-------------------------	--	--	--	--	--	--	--

					Slobodana Zorana Obradovića; PU Škola za osnovno baletsko obrazovanje Princeza Ksenija –Reverans na sjeveru; radionice autorke Ane Miljkovac Art terapija; likovne radionice autorke Sonje Đuranović. Ukupno: 17 projekata					
Operativni cilj 7:		Unaprijeđena podrška ranom razvoju djeteta								
Indikator učinka a) Broj pedijatara u državi, po nivoima zdravstvene zaštite (IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 153 ukupno 97 – prim. zdrav. zašt. 56 na višim nivoima zdrav. zašt.	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Preko 100 u prim. zdrav. zašt. Preko 60 na višim nivoima zdrav. zašt.	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Preko 110 u prim. zdrav. zašt. Preko 75 na višim nivoima zdrav. zašt.							
Indikator učinka b) Broj centara za djecu sa „posebnim potrebama“(MZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 9 centara za djecu sa „posebnim potrebama“u domovima zdravlja	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Najmanje 10 centara za djecu sa „posebnim potrebama“u domovima zdravlja							

		8 centara za djecu sa „posebnim potrebama“ ⁹								
Indikator učinka c) Broj djece ranog uzrasta (do polaska u školu) na hraniteljskom smještaju (djeca bez smetnji i djeca sa smetnjama u razvoju) (MRSS, Zvod za socijalnu i dječju zaštitu)		Početna vrijednost 2017. godina Ukupno 17 (0–2 godine: 8 3–6 godina: 9) 2018. godina 4 djece sa smetnjama u razvoju			Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja 2021. godina Za 25% više na ukupnom nivou i po grupama djece	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 2023. godina Za 50% više na ukupnom nivou i po grupama djece				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planiranja	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja

7.1. Priprema nacrtu novih programa za roditelje o važnosti zdravog početka po rođenju – podrška dojenju djece i sprovođenju obavezne imunizacije	Broj razvijenih nacrtu novih programa	MZ	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	III KVARTAL 2021 (pandemija virusa COVID-19)	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Podrška dojenju djece i sprovođenju u obavezne imunizacije
7.2. Unapređenje ranog otkrivanja i intervencije kod djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju	Broj ranih otkrivanja (0–3 godine) smetnji u razvoju; Broj i vrste preduzetih intervencija	MZ, domovi zdravlja – pedijatrijska služba, sekundarni i tercijarni nivo zdravstvene zaštite	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	IV KVARTAL 2021 (pandemija virusa COVID-19)	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Unaprijediti ranog otkrivanje i intervencije kod djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju
7.3. Razvijanje novih programa rada centara za djecu sa „posebnim potrebama“ u domovima zdravlja (podsticanje roditeljskih vještina, psihosocijalna podrška roditeljima djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju itd.)	Broj i vrsta novih programskih aktivnosti	MZ, domovi zdravlja	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	NIJE REALIZOVANO	III KVARTAL 2021 (pandemija virusa COVID-19)	Redovna sredstva	Nisu utrošena sredstva	Redovno budžetirane	Razviti novi programa rada centara za djecu sa „posebnim potrebama“ u domovima zdravlja

STRATEŠKI CILJ III:	SPRIJEČITI SVE OBLIKE NASILJA NAD DJECOM I POBOLJŠATI OSTVARIVANJE POSEBNIH MJERA ZAŠTITE DJECE		
Operativni cilj 8:	Poboljšana prevencija svih vrsta nasilja nad djecom i podrška djeci žrtvama		
Indikator učinka a) Broj evidentiranih slučajeva zlostavljanja djece (svi oblici nasilja i zanemarivanja) od strane/prijavljenih: a.1. sektora/u zdravstva a.2. centara/ima za socijalni rad a.3. policije/i a.4. tužilaštva/u a.5. obrazovanja/u (MZ/IJZ, MRSS, MUP/Uprava policije, tužilaštva, MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ne prati se (pratiće se od 2019. godine)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj evidentiranih/prijavljenih slučajeva zlostavljanja djece u svakom sektoru veći za najmanje 10% u odnosu na 2019.	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Broj evidentiranih/prijavljenih slučajeva zlostavljanja djece u svakom sektoru veći za najmanje 20% u odnosu na 2019.
Indikator učinka b) Broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju (svi oblici nasilja i zanemarivanja) kojima su pružene mjere podrške u okviru: b.1. zdravstvene zaštite b.2. socijalne i dječje zaštite b.3. policije b.4. pravosuđa b.5. obrazovanja (MZ/IJZ, MRSS, MUP/Uprava policije, tužilaštva, MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ne prati se (pratiće se od 2019. godine)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju kojima su pružene mjere podrške u svim sektorima veći za najmanje 10% u odnosu na 2019.	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju kojima su pružene mjere podrške u svim sektorima veći za najmanje 10% u odnosu na 2019.
Indikator učinka c) NID17. Broj sudskih postupaka (krivičnih, prekršajnih i mjera zaštite) u kojima je učinilac proglašen krivim ili su mu izrečene mjere zaštite u odnosu na djecu žrtve nasilja, u odnosu na ukupan broj sudskih postupaka u kojima su učinilac i/ili žrtva imali djecu, na godišnjem nivou (MONSTAT, TRANSMONEE baza)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina Ukupan broj krivičnih djela protiv djece u toku godine – 258	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Povećan za najmanje 20%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Povećan za najmanje 30%

<p>8.1. Zajednička edukacija zaposlenih profesionalaca u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj i dječjoj zaštiti, policiji i pravosuđu o prevenciji, prepoznavanju nasilja nad djecom i međusektorskoj zaštiti djece (uključujući seksualno nasilje i zlostavljanje djece putem interneta)</p>	<p>Broj i vrsta edukacija; Broj i struktura edukovanih profesionalaca</p>	<p>NKBLJT, MPS, MRSS, MPr, MZ, MLJMP, MUP, tužil aštvo, sudovi,</p>	<p>IV kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO</p> <p>Odjeljenje za borbu protiv trgovine ljudima je izradilo Program obuke za stručne radnike i saradnike iz domena socijalne i dječje zaštite pod nazivom „Borba protiv trgovine ljudima – identifikacija i upućivanje žrtava trgovine ljudima“ i isti uputilo Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu na akreditaciju. MPS sprovelo savjetovanje za zaposlene iz centara za socijalni rad o Revidiranom programu i Uputstvu za prevenciju nasilja i vandalizma u školama 24. februara u Zavodu za dječju i socijalnu zaštitu. Urađena analiza potreba i plan obuka na osnovu podataka dobijenih praćenje poziva na telefonskoj liniji 080777777, kao i materijal za nastavnike na temu vandalizam koji mogu da primjenjuju tokom časova odjeljenske zajednice ili</p>		<p>20.000 EUR (10.000 EUR/godišnj e)</p>	<p>MP- 1597,20 - štampa nje letki</p> <p>MPR- Nisu utrošen a sredstv a za izradu progra ma i akredita ciju.</p> <p>Za obuke je utrošen o budžets kih sredsta va 13.284, 00 eura Sredstv a</p>	<p>Redo vno budže tirane</p>	<p>Organizova ti što više edukacija za profesional ce u u obrazovanj u, zdravstvu, socijalnoj i dječjoj zaštiti, policiji i pravosuđu o prevenciji, prepoznav anju nasilja nad djecom i međusekto rskoj zaštiti djece</p>
---	---	---	-----------------------------	---------------------------------	--	--	--	---	--	---

				<p>kroz ishode određenih predmetnih programa.</p> <p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dostavilo podatke o Izradi i sprovođenju programa mjera iz Strategije prevencije i zaštite djece od nasilja 2017-2021 podrazumijeva međusektorski pristup na svakom nivou, lokalnom ali i nacionalnom. S toga smo došli na ideju da se kordinatori implementacije strategije smjenjuju svake godine po principu rotacije. Tako svako ministarstvo prepoznaje svoju odgovornost i ulogu u zaštiti djece od nasilja.</p> <p>Najznačajniji rezultati implementacije Strategije:</p> <p>U Zakon o radu, koji je stupio na snagu u januaru 2020 su unijete izmjene u dijelu zabrane zapošljavanja u radu sa</p>		<p>donacije oko 5.500,00</p>		
--	--	--	--	---	--	------------------------------	--	--

				<p>djecom lica osuđivanih za djela seksualnog iskorišćavanja i seksualne zloupotrebe djece. U maju 2019.godine u Ministarstvu rada i socijalnog staranja formirana je Direkcija za zaštitu djece i mladih Urađena je analiza pojava vršnjačkog nasilja i vandalizma. Pripremljen Program za prevenciju vršnjačkog nasilja i vandalizma koji je usvojila Vlada. Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo unutrašnji poslova i Uprava policije formirali su Tim za zaštitu škola od vandalizma i neprihvatljivog ponašanja Revidirano Uputstvo za škole za postupanje u slučajevima nasilja i štete.</p> <p>Ministarstvo zdravlja pristupilo je jačanju patronažne službe, organizovalo obuke za</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>patronažne sestre i izradilo interni protokol o postupanju zdravstvenih ustanova u prevenciji i reagovanju na nasilje nad djecom;</p> <p>U Višem sudu u Podgorici, dvije sudnice su opremljene savremenim tehničkim sredstvima za saslušanje žrtava na poseban način, dok Osnovni sud u Podgorici i Kotoru imaju posebnu prostoriju za saslušanje putem video link-a. Dijete žrtva se ne ispituje više od dva puta.</p> <p>Audiovizuelna tehnika primjerena za saslušanje prilagođena potrebama djeteta i krivičnog postupka je funkcionalna u tri osnovna državna tužilaštva (Podgorica, Nikšić i Bijelo Polje).</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>Ministarstvo kulture je sprovelo kampanju „Birajmo šta gledamo“ i organizovana obuka na temu „Trening za medije o kvalitetnom i etičkom izvještavanju o maloljetnicima“.</p> <p>Ministarsvo unutrašnjih poslova donijelo je Smjernice za postupanje nadležnih insitucija u slučajevima prepoznavanja i procesuiranja dječijih brakova i vanbračnih zajednica. Operativni tim za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama je operativan od 2018.godine i bavi se konkretnim slučajevima.</p> <p>Zahvaljujući preduzetim aktivnostima u cilju zaštite djece od nasilja Crna Gora je 2017.g. postala jedna od zemalja predvodnica Globalnog partnerstva za zaustavljanje nasilja nad djecom.</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

					U okviru projekata Savjeta Evrope "Kraj seksualnom zlostavljanju i seksualnoj eksploataciji djece putem interneta" (End Online Child Sexual Exploitation and Abuse@Europe) čija je Crna Gora korisnica, pripremljena je verzija Lanzarot Konvencije prilagođena djeci, pod nazivom "DAKLE, ŠTO JE TO SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE". Brošura je u oktobru 2020. godine online putem distribuirana svim relevantnim institucijama i NVO organizacijama, i objavljena je na sajtovima tih institucija.					
8.2. Sprovođenje kampanja za najširu javnost (vrste i štetnost nasilja nad djecom, prepoznavanje različitih oblika i odgovornosti građana za prijavljivanje nasilja nad djecom)	Broj sprovedenih kampanja (najmanje 2) i njihovi ciljevi; Broj i vrsta sprovedenih akcija u toku svake kampanje;	MP, MUP, MZ, MRSS	IV kvartal 2019. (plan i	IV kvartal 2019. (plan i program kampanja)	REALIZOVANO Uvedena telefonska linija za prijave na broj 080 777 777. U Zavodu za školstvo određeno stručno lice koje se bavi pojavom nasilja i vandalizma u školama.	25.000 EUR, Redovna sredstva za MZ	Nije bilo utroška jer je redavan opis posla	Redovno budžete tirane	Pratiti uticaj COVID 19	

	Procijenjeni broj građana obuhvaćenih svakom kampanjom		program kampanj a)		MUP je pokrenuo kampanja-protiv-dječijih-ugovorenih-brakova-Svako-dijete-ima-pravona-bezbrizno-djetinjstvo-i-sigurno-odrastanje.html 8. marta 2020. godine pokrenuta je javna kampanja protiv dječijih ugovorenih brakova. Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Uprava policije, u saradnji sa NVO Centar za romske inicijative, uz podršku Britanske ambasade u Podgorici sprovelo je Kampanju čiji je slogan „Djeca su djeca.“, sa ciljem podizanja svijesti o štetnosti dječijih ugovorenih brakova, koji veoma ozbiljno ugrožavaju mentalno i fizičko zdravlje djece i narušavaju njihove šanse da kao odrasli vode zdrav i srećan život.					
8.3. Promocija besplatne SOS dječje telefonske linije	Broj i vrsta sprovedenih promotivnih akcija	MRSS, SOS telefonska	IV kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Dana 21.12.2018.godine, uspostavljena je usluga Nacionalna SOS dječja		20.000 EUR		Redovno budžetirane	Intenzivno raditi na promociji

		linija, uz podršku			linija, čiji je nosilac JU Dječji dom "Mladost". Na liniji je tokom 2019.godine zaprimljeno ukupno 628 poziva. U dosadašnjem periodu, od momenta implementacije ove usluge, djeca u Crnoj Gori su bila u prilici da pozovu besplatan broj svakog radnog dana (ponedjeljak – petak) u periodu od 13,00 do 21,00 sati. Od prošle godine SOS linija za djecu je dostupna 24 sata. Promocija je rađena na Tv stanicama 5-6 puta i više puta na radio stanicama.			3.399,70 eur		SOS dječije linije
8.4. Sprovođenje programa za djecu u osnovnoj i srednjoj školi o prevenciji vršnjačkog nasilja	Sadržaj i metode programa; Broj i uzrast djece polaznika	MPr	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Urađena analiza pojava vršnjačkog nasilja i vandalizma. Pripremljen Program za prevenciju vršnjačkog nasilja i vandalizma koji je usvojila Vlada. Revidirano Uputstvo za škole za postupanje u slučajevima nasilja i štete.	Redovna sredstva	Nije bilo izdataka jer je redovna aktivnost	Redovno budžetirane	Sprovoditi programe za djecu o prevenciji vršnjačkog nasilja intezivnije	

					Predstavljeno direktorima svih škola (5 prezentacija), podijeljeno svim školama.				
8.5. Sprovođenje programa podizanja svijesti roditelja o prednostima „pozitivnog“ roditeljstva	<p>Broj i struktura razvijenih programa „pozitivnog roditeljstva“ sprovedenih sa roditeljima djece od predškolskog do kraja srednjoškolskog obrazovanja;</p> <p>Broj roditelja koji su pohađali programe;</p> <p>Broj institucija koje sprovode programe</p>	MP,MRSS	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	<p>REALIZOVANO</p> <p>Program „Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje“: vrtići Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Cetinje.Vlada je u aprilu 2017. godine usvojila prvu</p> <p>Kreirani su programi za pozitivno roditeljstvo koji uključuju i savjetovanje roditelja. U februaru 2017.godine pokrenuta je kampanja Zaustavimo nasilje i uspostavljena je telefonska nacionalna roditeljska linija. Krajem 2018.g. uspostavljena i je i Nacionalna dječja SOS linija, koja od juna 2020.g. radi 24h dnevno.</p> <p>Od početka 2018.g., predškolske ustanove, domovi zdravlja i nevladine organizacije u opštinama Berane, Bijelo Polje, Cetinje, Nikšić i Podgorica, uz podršku UNICEF, sprovode program</p>	60.000 EUR (20.000 EUR za MZ) 30.000 EUR donatorska sredstva		Redovno budžetirane	Širenje programa na druge vrtiće

					<p>roditeljstva „Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje za malu djecu“. Do sada je programom obuhvaćeno 465 roditelja, a obučeno je 48 facilitatora i 6 supervizora. Obuke za facilitatore i supervizore akreditovane su na nacionalnom nivou (od Strane Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu i/ili Zavoda za školstvo).</p> <p>Sprovedene su brojne obuke stručnih radnika u sistemu socijalne i dječje zaštite, na temu djece žrtava nasilja u porodici, o ranjivosti djece u ustanovama i dnevnim centrima na nasilje.</p>				
<p>8.6. Sprovođenje programa podizanja svijesti profesionalaca u obrazovno-vaspitnim, zdravstvenim, ustanovama socijalne i dječje</p>	<p>Broj i struktura programa za profesionalce o djelotvornosti pozitivnih vaspitnih postupaka;</p>	<p>MP, MZ, MRSS, MUP,</p>	<p>I kvartal 2020.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO</p> <p>Inicijativa „Moje vrijednosti i vrline“ u 46 osnovnih škola, među 16136 djece. 40</p>	<p>60.000 EUR, (10.000 EUR za MZ)</p>	<p>UNICEF donacija - 2500</p>	<p>Redovno budžetirane</p>	<p>Održati konunitet i podsticati uvezane mjere</p>

zaštite, policiji/MUP-u o djelotvornosti pozitivnih vaspitnih postupaka	Broj i struktura profesionalaca koji su pohađali programe				srednjih škola, 5378 učenika.					
8.7. Uspostavljanje povjerljivog mehanizma za žalbe zbog tjelesnog kažnjavanja u školama (sandučice za anonimne žalbe i sl.)	Broj škola u kojima je mehanizam uspostavljen; Broj i vrste žalbi; Broj postupanja škola na osovu žalbi	MP	I kvartal 2020.	II kvartal 2020.	REALIZOVANO U okviru kutije povjerenja koju ima svaka škola	Redovna sredstva	Nema izdataka, redovna aktivnost	Redovno budžetirane	Pratiti kroz mehanizam previden Uputstvom	

Operativni cilj 9:	Unaprijeđena podrška djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite		
Indikator učinka a) Broj neriješenih zahtjeva osoba mlađih od 18 godina za ostvarivanje statusa stranca (MUP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 146	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Riješeni svi zahtjevi koji su primljeni do kraja 2018.	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Riješeni svi zahtjevi koji su primljeni u periodu 2019–2022
Indikator učinka b) Broj djece potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima, po polu i obliku eksploatacije kojima je država pružila zaštitu (Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ukupno: 3 Po polu: 2 dječaka i 1 djevojčica	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj djece kojima je država pružila zaštitu povećan najmanje za 30%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. 2021. godina

	Oblik eksploatacije: prisilno prosjačenje		Broj djece kojima je država pružila zaštitu povećan najmanje za 60%
Indikator učinka c) Ukupan broj krivičnih djela protiv djece u toku godine (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> 258 (2017)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 200	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 150
Indikator učinka d) Ukupan broj krivičnih djela počinjenih od strane djece ili uz učešće djece (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> Ukupno 490 (2017)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 450	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 400
Indikator učinka e) Ukupan broj djece počinitelaca krivičnih djela tokom godine (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> Ukupno 317 (2017)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 280	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 250
Indikator učinka f) Ukupan broj djece koja su bila pritvarana u toku godine (po polu) (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> Ukupno 243 (2017) Dječaci – 233 Djevojčice – 10	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 200	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 150
Indikator učinka g) Broj djece počinitelaca krivičnog djela prema kojima je izrečena alternativna mjera, odnosno obustavljen krivični postupak (Stručna služba Vrhovnog tužilaštva)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina Ukupno 119	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Ukupan broj djece povećan za najmanje 10%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Ukupan broj djece povećan za najmanje 20%

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
9.1. Omogućavanje djeci strancima ¹⁰ da u potpunosti ostvaruju sva prava djeteta i prava iz Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca/djece stranaca	Broj djece stranaca koja koriste mjere psiho-socijalne podrške, zdravstvenu zaštitu i uključena su u obrazovni sistem; Broj djece stranaca koja su imala probleme u ostvarivanju svojih prava	NKBLJT, MUP, MZ	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020	REALIZOVANO Odjeljenje za borbu protiv trgovine ljudima je tokom maja intenzivno sprovodilo aktivnosti u cilju repatrijacije dva maloljetna lica rođena u Crnoj Gori, koja su na teritoriji Kosova identifikovana kao žrtve trgovine ljudima. Ova lica su vraćena u Crnu Goru i zbrinuta na adekvatan način. U 2019. godini u Centru za prihvatanje stranaca koji		Redovna sredstva	Redovna sredstva	Redovno budžetirane	Omogućiti djeci strancima da ostvaruju svoja prava

¹⁰ Ovdje se misli na djecu s odobrenom međunarodnom zaštitom, djecu strance koja traže međunarodnu zaštitu i djecu migrante.

traže međunarodnu zaštitu je primljeno na smještaj ukupno 379 djece stranaca koji traže međunarodnu zaštitu, od čega je bilo 243 dječaka, a 96 djevojčica. Od ukupnog broja dječaka 18 maloljetnika je bez pratnje roditelja.

173 je učestvovalo u organizovanim radionicama za djecu, a za 56 je pružena psiho-socijalna podrška. Takođe, 387 djece je ostvarilo pomoć u odjeći i obući, a 402 djece je dobilo pomoć u higijenskim artiklima.

U 2019. godini je 1 dječak uspješno pohađao prvi razred OŠ „Njegoš“ Danilovgrad.

U 2020. godini do kraja trećeg kvartala u Centru za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu je primljeno na

smještaj ukupno 339 djece stranaca koji traže međunarodnu zaštitu.

Takođe, 355 djece je ostvarilo pomoć u odjeći i obući, a 411 djece je dobilo pomoć u higijenskim artiklima.

U 2019. godini podnijeto je 192 zahtjeva za međunarodnu zaštitu od strane maloljetnih lica sa pratnjom, dok je maloljetnika bez pratnje bilo 4.

U 2020. godini, zaključno sa 30.09.2020. godine podnijeto je 16 zahtjeva od strane maloljetnih lica sa pratnjom, dok maloljetnika bez pratnje nije bilo.

9.2. Akreditacija programa obuke za profesionalce iz sistema socijalne i dječje zaštite za podršku djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite (djeci s problemima u ponašanju – u sukobu sa zakonom, djeci žrtvama i svjedocima krivičnih djela)	Broj i vrste akreditovanih programa obuke	ZSDZ	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Održano je 7 obuka za profesionalce iz sistema socijalne i dječje zaštite za podršku djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite	Redovna sredstva	10.500 EUR	10.500 EUR		Razvijati nove programe
9.3. Integrisanje principa i mjera koji se odnose na jednak pristup pravde djeci u <i>Strategiju reforme pravosuđa</i> i <i>Strategiju o ostvarivanju prava djeteta 2019–2023</i>	Broj i vrste principa i mjera koji se odnose na jednak pristup pravde djeci integrisanih u navedene strateške dokumente	MPr	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Strategijom reforme pravosuđa 2019-2022 i pratećim Akcionim planom koje je Vlada koje je donijela 12. septembra 2019. godine, u okviru strateškog cilja	14.000 EUR		Redovna sredstva		Nastaviti sa realizacijom i omogućiti djeci jednak pristup pravdi

					4. Jačanje dostupnosti, transparentnosti i javnog povjerenja u pravosuđe implementirane su i principi i mjere koji se odnose na jednak pristup pravde djece. U tom smislu Akcionim planom definisane su konkretne aktivnosti (4.3.5 i 4.6.1).					
9.4. Razvijanje i integrisanje indikatora o djeci koja učestvuju u svim pravosudnim postupcima ¹¹ u novi informacijski sistem ISP i ostale relevantne sisteme (npr. MONSTAT)	Broj i vrste indikatora o djeci u svim pravosudnim postupcima uključenim u ISP i ostale relevantne sisteme	MPr	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO UNICEF u partnerstvu s UNDP-om je pružio tehničku podršku Ministarstvu pravde i Sudskom savjetu u procesu procjene postojećih indikatora maloljetničkog pravosuđa i izrade punog seta indikatora koji se odnose na djecu koja se pojavljuju u svim sudskim postupcima (krivični, prekršajni,	2020 Proces integriranja istih u novi informacijski sistem je u skladu sa dinamičnim razvijanjem novog informacijskog sistema za	18.000 EUR		Redovna sredstva i donacije	Nastaviti sa realizacijom

					parnični i upravni sudski postupci). Indikatori su podijeljeni su u dvije grupe: Opšti/osnovni indikatori Specifični indikatori za djecu uključenu u određene sudske postupke	sudstvo koji teče u 2020.godini				
9.5. Specijalizacija i senzitivisanje stručnjaka za rad u oblasti svih sudskih i administrativnih postupaka koji uključuju djecu, u skladu sa standardima o pravosuđu po mjeri djeteta i stručnjaka u socijalnoj i dječjoj zaštiti	Broj i vrste specijalizovanih obuka; Broj i struktura uključenih profesionalaca koji su uspješno završili specijalizovane obuke, u skladu sa standardima o pravosuđu po mjeri djeteta	MPr, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu,	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO Broj obuka 5 Učesnika 70 od kojih 14 sudija, 28 državnih tužilaca i 3 predstavnika Stručne službe (ostali učesnici su predstavnici Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu, Advokatske komore Crne Gore i Uprave policije).		24.000 EUR		Utrošena donatorska sredstva u iznosu od 52 419,18 € (UNICEF - 35.285 EUR i Ambasada SAD - INL - 17 134,18 EUR).	Nastaviti sa realizacijom

<p>9.6. Jačanje kapaciteta stručnih službi viših sudova i Vrhovnog državnog tužilaštva i lica za podršku djetetu u porodično-pravnim sporovima</p>	<p>Broj i vrsta stručnih službi i lica za podršku djetetu čiji su kapaciteti ojačani</p>	<p>MPr, Vrhovni sud, Vrhovno državno tužilaštvo,</p>	<p>I kvartal 2020.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>NIJE REALIZOVANO</p>	<p>IV KVARTAL 2021. (Pandemija virusa COVID-19)</p>	<p>15.000 EUR</p>	<p>Nema izdataka, redovna aktivnost</p>	<p>Redovna sredstva i donacije</p>	<p>Pružiti podršku djeci u porodično – pravnim sporovima</p>
<p>9.7. Podrška civilnom društvu u povećanju svijesti djece i porodica o pristupu pravdi (s fokusom na djecu pripadnike manjina, djecu sa smetnjama u razvoju, djecu koja žive u siromaštvu itd.)</p>	<p>Broj i vrsta realizovanih podrški civilnom društvu</p>	<p>MPr, NV, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda</p>	<p>III kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO Šest NVO je podržano, od kojih su Centar za prava djeteta i Građanska alijansa u 2019.godini implementirale projekte o širenju znanja djeci i njihovim porodicama o njihovim pravima za zadovoljenje pravde kada su im prava prekršena, dok će Akcija za ljudska prava, Juventas i Centar za građansko istraživanje svoje projekte implementirati u toku 2020.godine.</p>	<p>2020</p>	<p>30.000 EUR</p>		<p>donacije</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom</p>

<p>9.8. Uspostavljanje prostorija za saslušanje po mjeri djeteta u crnogorskom pravosuđu</p>	<p>Broj opština u kojima je obezbijeđen ambijent za saslušanje djece po mjeri djeteta samo u okviru organa pravosuđa</p>	<p>MP VS, VDT</p>	<p>III kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>NIJE REALIZOVANO</p>	<p>Opremanje prostorija po mjeri djeteta biće sprovedeno u toku III KVARTALA 2021godine</p>	<p>48.000 EUR</p>	<p>Nema izdataka, redovna aktivnost</p>	<p>donacije</p>	<p>Uspostaviti prostorija za saslušanje po mjeri djeteta u crnogorskom pravosuđu</p>
<p>9.9. Specijalizacija za advokate o primjeni besplatne pravne pomoći za djecu i njeno praktično pružanje</p>	<p>Broj obučanih advokata spremnih za pružanje besplatne pravne pomoći za djecu; Broj djece koja su primila besplatnu pravnu pomoć kao učesnici u sudskim postupcima</p>	<p>MPR, Advokatska komora</p>	<p>I kvartal 2020.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>NIJE REALIZOVANO</p>	<p>IV KVARTAL 2021 (pandemija virusa COVID-19)</p>	<p>9.000 EUR</p>	<p>Nema izdataka, redovna aktivnost</p>	<p>Sredstva AK i donacije</p>	<p>Specijalizacija za advokate o primjeni besplatne pravne pomoći za djecu i njeno praktično pružanje</p>

<p>9.10. Podrška instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u oblikovanju i diseminaciji informacija prilagođenih djeci o pristupu pravde djeci i besplatnoj pravnoj pomoći</p>	<p>Broj produkata podrške – informacija prilagođenih djeci spremnih za diseminaciju</p>	<p>MPr</p>	<p>III kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>	<p>REALIZOVANO</p> <p>Djeca, pripadnici mreže Zlatnih savjetnika su u saradnji sa institucijom Zaštitnika učestvovali u razvijanju materijala o pristupu djece pravdi koji je prilagođen djeci i nalazi se na web stranici Zaštitnika. Institucija Zaštitnika je kao fokus u 2019. Godini imala djecu u ruralnim predjelima zemlje gdje je obišla 70 škola i obuhvatila preko 2.000 djece koja su učestvovala na radionicama o pravu na pristup pravdi radi zaštite svojih prava.</p>	<p>Jačanje svijesti djece o pravima i kako pristupiti organima za zaštitu prava biće nastavljeno i tokom 2020. godine</p>	<p>20.000 EUR</p>		<p>Donacije i redovna sredstva</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom</p>
---	---	------------	--------------------------	-------------------------	--	---	-------------------	--	------------------------------------	----------------------------------

Operativni cilj 10:

Poboljšana zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima

Indikator učinka a)

Broj i vrsta sprovedenih prethodnih preporuka Komiteta UN za prava djeteta u vezi s Fakultativnim protokolom o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji i Fakultativnim protokolom o učešću djece u oružanim sukobima

Početna vrijednost

0

Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta

Sprovedene sve preporuke

Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta

Sprovedene sve preporuke

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 10	Indikator rezultata	Nadležne institucije			Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti		Izvor finansiranja	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
10.2. Definisane Zakonom o vojsci Crne Gore i Zakonom o odbrani jasne donje starosne granice (napunjenih 18 godina) za učešće crnogorskih državljana u nacionalnoj vojsci, oružanim sukobima i vanrednim situacijama.	Definisana u navedenim zakonima donja starosna granica (napunjenih 18 godina) za učešće crnogorskih državljana u nacionalnoj vojsci, oruž. sukobima i vanred. situacijama.	MO	III kvartal 2019.	IV kvartal 2019.	REALIZOVANO Zakon o Vojsci definiše: prijem u službu u Vojsci za lica koja nijesu mlađa od 18 godina; vojnu obavezu koja nastaje sa navršanih 18 godina i da vojni obveznik da dobrovoljnom služenju vojnog roka nije mlađi od 18 godina. Zakonom o odbrani je određeno da radnu obavezu imaju svi za rad		Redovna sredstva	Nije bilo utrošenih sredstava		Sprovođenje zakona

					<p>spodobni građani, od 18 godina...</p> <p>U međunarodnim misijama i operacijama ne postoji opcija učestvovanja lica mlađih od 18 godina jer nije moguć prijem istih u službu u Vojsci.</p>				
<p>10.3. Uključivanje i sprovođenje obavezne obuke o pravima djece u oruž. sukobima za lica koja učestvuju u međunar. misijama i operacijama</p>	<p>Broj lica koja učestvuju u međunarodnim misijama i operacijama koja su pohađala obuku</p>	MO	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	<p>REALIZOVANO</p> <p>Ministarstvo odbrane je obavilo 3 obuke za 47 pripadnika Vojske koji su učestvovali ili koji se pripremaju za učešće u misijama.</p>	Redovna sredstva	Nije bilo utrošenih sredstava	Redovno budžetirane	Održati kontinuitet

PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SAPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Ono što nam predstoji u narednom perioda od velikog je značaja za sveobuhvatno sprovođenje strategije je prevashodno:

STRATEŠKI CILJ I – PREPORUKE:

- Poboljšanje nezavisnog monitoringa prava djeteta – izmjene i dopune Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda. Institucije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Vlada, Skupština Crne Gore

Uraditi analizu potreba i mogućnosti za uspostavljanje usluga podrške u zajednici za biološke porodice u cilju prevencije izdvajanja djeteta iz porodice. Instrukcije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: MPr, MP, MZ, MRSS, MLJMP, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda

- Kontinuirano jačanje uloge Savjeta za prava djeteta (proširivanje mandata na sve oblasti Konvencije i fakultativnih protokola, međuresorna koordinacija, povećanje vidljivosti rada Savjeta). Instrukcije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta. Ministarstvo odbrane, Ministarstvo pravde, Zavod za socijalnu i dječju zaštitu.

STRATEŠKI CILJ II - PREPORUKE

- Uspostavljanje Centra za hraniteljstvo u Dječjem domu „Mladost“ u Bijeloj (za procjenu hranitelja, jačanje kapaciteta hraniteljskih porodica, promociju hraniteljstva itd). Za realizaciju je zaduženo Ministarstvo finansija i socijalnog staranja.
- Uspostavljanje žalbenih mehanizama za uslugu hraniteljstva i za druge usluge za djecu bez roditeljskog staranja. Instrukcije zadužene za praćenje i izvještavanje su: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo pravde.
- Izrada i usvajanje plana sprovođenja preporuka iz analize o multidimenzionom siromaštvu djece. Instrukcije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta. Ministarstvo odbrane, Ministarstvo pravde.
- Razvijanje usluga u zajednici: psiho-socijalno-edukativne i druge podrške. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta.
- Unapređenje kompetencija zaposlenih i modela rada Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo pravde, Zavod za socijalnu i dječju zaštitu.
- Priprema nacrtu novih programa za roditelje o važnosti zdravog početka po rođenju – podrška dojenju djece i sprovođenju obavezne imunizacije. Instrukcije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Ministarstvo zdravlja.

STRATEŠKI CILJ III - PREPORUKE

- Razvijanje novih programa rada centara za djecu sa „posebnim potrebama“ u domovima zdravlja (podsticanje roditeljskih vještina, psiho-socijalna podrška roditeljima djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju. Instrukcije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, ministarstvo zdravlja, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja.

- Jačanje kapaciteta stručnih službi viših sudova i Vrhovnog državnog tužilaštva i lica za podršku djetetu u porodično-pravnim sporovima. Institucije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Viši sudovi, Vrhovno državno tužilaštvo.
- Specijalizacija za advokate o primjeni besplatne pravne pomoći za djecu i njeno praktično pružanje. .Institucije zadužene za praćenje i izvještavanje Strategije su: Advokatska komora, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta.

Nacrt Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanja prava djeteta 2019-2023, za period 2021-2022

Sadržaj

Uvod

Monitoring

Planirana ulaganja

Lista skraćenica

AP –	Akcioni plan
EU –	Evropska unija
FP –	Fakultativni protokol
IJZ –	Institut za javno zdravlje
JU –	Javna ustanova
ME –	Ministarstvo ekonomije
MFSS –	Ministarstvo finansija
MPNKS–	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta
MPLJMP –	Ministarstvo pravde ljudskih i manjinskih prava
MO –	Ministarstvo odbrane
MONSTAT –	Uprava za statistiku

MUP –	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MVP –	Ministarstvo vanjskih poslova
MZ –	Ministarstvo zdravlja
NVO –	Nevladina organizacija
SPD –	Savjet za prava djeteta
SZO –	Svetska zdravstvena organizacija
UN –	Ujedinjene nacije
UNICEF –	Dječji fond Ujedinjenih nacija
VDT –	Vrhovno državno tužilaštvo
VS –	Vrhovni sud
ZSDZ –	Zavod za socijalnu i dječju zaštitu
ZZ –	Zavod za zapošljavanje

UVOD

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja koordinira izradom Akcionih planova za predviđeni strateški period. Naredni akcioni plan će se pripremiti za period od godinu dana. Godišnji izvještaj će se upućivati Vladi Crne Gore koja će donositi odluku o njegovom usvajanju.

Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023. predstavlja nacionalni, sveobuhvatni i međuresorni dokument koji se bavi unapređenjem uslova za realizaciju prava djeteta u svim oblastima obuhvaćenim *Konvencijom Ujedinjenih nacija (UN) o pravima djeteta* i njenim fakultativnim protokolima. Ovaj dokument se odnosi na petogodišnji strateški period, a njegova primjena počinje u jubilarnoj, tridesetoj godini od donošenja Konvencije UN o pravima djeteta.

Iz Akcionog plana za 2019-2020 sproveden je veći broj aktivnosti koje su predviđene. Aktivno se radilo na prevenciji diskriminacije djece, ojačana je uloga skupštine u monitoringu prava djeteta, radilo se na razvoju hraniteljstva kroz promotivne aktivnosti koje su realizovali Centri za socijalni rad, ojačana je podrška djeci bez roditeljskog staranja, unaprijeđena je podrška roditeljima djece sa smetnjama u razvoju, obezbijeđeni su besplatni udžbenici djeci korisnika materijalnog obezbjeđenja i romskoj djeci, radilo se na integraciji romske i egipćanske djece, ostvaren je napredak u inkluziji djece sa smetnjama u razvoju u obrazovani sistem. Takođe je unaprijeđena podrška djeci koja napuštaju Dom „Mladost“, otvoreni su još 4 Dnevna centra za djecu sa smetnjama u razvoju (Tivat, Budva, Golubovci i Tuzi), organizovan je veći broj edukacija za profesionalce iz različitih resora, promovisana je SOS linija i obezbjeđena je njena dostupnost 24 sata, omučena je besplatna pravna pomoć djeci, radilo se na prevenciji vršnjačkog nasilja, definisana je i donja starosna granica za učešće u vojsci a to je 18 godina.

U okviru STRATEŠKOG CILJA I predviđeno je 12 aktivnosti od kojih je 7 realizovano što predstavlja 58,3%.

U okviru STRATEŠKOG CILJA II predviđeno je 25 aktivnosti od kojih je realizovano 15 što predstavlja 60%.

U okviru STRATEŠKOG CILJA III predviđeno je 19 aktivnosti od kojih je realizovano 16 što predstavlja 84,2%.

Od ukupno predviđenih aktivnosti 56 realizovano je 38 aktivnosti što predstavlja 67,8%

Akcionim planom za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022 su osim novih obuhvaćene i sve aktivnosti koje nisu realizovane prethodnim akcionim planom. Akcionim planom su izvojena tri Strateška cilja:

Strateškim ciljem I predviđeno je unaprijedjenje međuresorne i međusektorske saradnje i drugih ključnih uslova za ostvarivanje prava djeteta.

Strateškim ciljem II predviđeno je poboljšanje dostupnosti i kvaliteta socijalne i zdravstvene zaštite i obrazovanja za svu djecu.

Strateškim ciljem III predviđeno je spriječavanje svakog oblika nasilja nad djecom i poboljšanje ostvarivanja posebnih mjera zaštite djece.

Najveći izazov je precizno praćenje planiranog i utrošenog budžeta za sprovođenje aktivnosti iz akcionog plana i bolja međuresorska i međusektorska sardnja.

Novim akcionim planom je planirano 84 aktivnosti.

Institucija koja će biti zadužena za izvještavanje o realizaciji aktivnosti iz akcionog plana za 2021 godinu je Ministarstvo zdravlja.

Monitoring

Izvještavanje o primjeni *Strategije za ostvarivanje prava djeteta* zasnivaće se na praćenju indikatora rezultata iz Akcionog plana i doprinosa koji realizacija Akcionog plana u toku svake godine daje ostvarivanju operativnih ciljeva. To podrazumijeva da će se podaci o ostvarivanju aktivnosti predviđenih za svaku godinu primjene prikupljati kontinuirano, a na kraju svake godine će se obavljati godišnji pregled ostvarivanja Akcionog plana, koji će biti osnova za pripremu godišnjeg izvještaja o realizaciji. Godišnji izvještaj treba da pruži odgovor na pitanje: Šta je urađeno i koliko je to što je urađeno dalo doprinosa ostvarivanju operativnih ciljeva Strategije? Takođe je važno da se prati i da se na godišnjem nivou izvještava koliko ostvarivanje Akcionog plana Strategije doprinosi realizaciji preporuka Komiteta UN za prava djeteta.

Za realizaciju Strategije odnosno Akcionog plana za svaku godinu biće imenovana Radna grupa za praćenje i izvještavanje o primjeni Strategije. S obzirom na to da izrada i sprovođenje programa mjera iz Strategije podrazumijeva međusektorski pristup na svakom nivou, izvještavanje o implementaciji Akcionog plana Strategije vršiće, po principu rotacije, ministarstva koja su uključena u implementaciju i to: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete, nauke kulture i sporta, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo pravde ljudskih i manjinskih prava. Tako će svako ministarstvo prepoznati svoju odgovornost i ulogu u implementaciji Strategije i ostvarivanju rezultata koji su osnova za izvještavanje. Svi dalji izvještaji pripremaće se za period od godinu

dana. Godišnji izvještaj će se upućivati Vladi Crne Gore koja će donositi odluku o njegovom usvajanju. Usvojeni izvještaji biće dostupni javnosti na sajtu Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Evaluacija primjene Strategije obaviće se u III i IV kvartalu 2023. godine¹², kao spoljašnja finalna evaluacija od strane nezavisnog stručnjaka. Ova evaluacija će biti usmjerena na sagledavanje ostvarenosti operativnih i strateških ciljeva i na uticaj realizovane Strategije na stanje prava djeteta u Crnoj Gori. Za ovu evaluaciju su planirana sredstva u iznosu do 20.000 EUR koja će se obezbjediti iz budžeta i donatorskih izvora.

Planirana ulaganja

Za sprovođenje *Strategije za ostvarivanje prava djeteta* do kraja 2023. godine biće potrebna ukupna sredstva u iznosu od 4,000.000 EUR . Ova sredstva će biti obezbjeđena iz budžeta (oko 70%) i iz donatorskih sredstava (oko 30%). Procjena sredstava potrebnih za realizaciju Akcionog plana 2019-2020. je navedena na kraju tabele Akcionog plana.

Akcioni plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanja prava djeteta 2019-2023, za period 2021-2022

STRATEŠKI CILJ I:	<i>UNAPRIJEDITI MEĐURESORNU I MEĐUSEKTORSKU SARADNJU I DRUGE KLJUČNE USLOVE ZA OSTVARIVANJE PRAVA DJETETA</i>		
Operativni cilj 1:	<i>Unaprijeđeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu</i>		
Indikator učinka a)	<i>Početna vrijednost 2018. godina</i>	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i>	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i>

¹² Evaluaciju je neophodno sprovesti u ovom periodu da bi se omogućilo da njeni zaključci budu dio završnog izvještaja o sprovođenju Strategije, kao što je to predviđeno *Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata*.

Broj indikatora o djeci planiranih <i>NSOR do 2030.</i> koji se redovno prate (Savjet za prava djeteta)	22 indikatora ¹³	2021. godina Sva ministarstva i druge institucije prate sve indikatore za koje su nadležni	2023. godina Sva ministarstva i druge institucije prate sve indikatore za koje su nadležni
Indikator učinka b) Broj operativnih sistema različitih resornih ministarstava i javnih institucija koji su povezani i kontinuirano razmjenjuju podatke o djeci (MP, MRSS, MZ, IJZ, MPr)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Četiri (MP, MZ, IJZ, MRSS)	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Pet (MP, MZ, IJZ, MRSS, MPr)
Indikator učinka c) Nivo razvijenosti funkcionalnog centralizovanog i sveobuhvatnog sistema za prikupljanje podataka o djeci	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nema centralizovanog i sveobuhvatnog sistema	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Razvijena pilot verzija	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Razvijen funkcionalan, centralizovan i sveobuhvatan sistem
Indikator učinka d) Broj institucija i organizacija koje ostvaruju međuresornu saradnju u promociji i realizaciji svih	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina

13 MP – 7; MRSS – 5; IJZ – 5; MUP – 1; NKBT LJ – 1; samo MONSTAT – 3. Ima indikatora koje prate i iskazuju i MONSTAT i druge institucije.

operativnih ciljeva <i>Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023.</i>		Šest (MRSS, MP, MK, MZ, MLJMP, NKBTLJ) i najmanje pet NVO	Devet (MRSS, MP, MK, MZ, MPr, MUP, MLJMP, NKBTLJ, MO, MVP) i najmanje sedam NVO
--	--	---	---

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Redovno prikupljanje, i dijeljenje podataka koji pokrivaju sve oblasti Konvencije i njene opcione protokole, između relevantnih resora i korišćenje za politike, programe i projekte	Broj oblasti u kojima se redovno prikupljaju i dijele podaci o djeci; Broj i vrsta ovako zasnovanih politika, programa i projekata	MPLJMP, MZ, MFSS, MUP, MPNKS, IJZ, MONSTAT	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovne programske aktivnosti ¹⁴ , ne zahtijevaju dodatna sredstva	MFSS Redovan budžet ¹⁵

¹⁴ Aktivnosti koje su dio redovnog programa rada institucije.

¹⁵ Označava da nije potrebno budžetom planirati dodatna sredstva.

<p>1.2. Razvijanje centralizovano g i sveobuhvatnog sistema za prikupljanje podataka o djeci i monitoring stanja (integriranjem inform. sistema nadležnih ministarstava)</p>	<p>Broj pojedinačnih informacionih sistema ministarstava i javnih institucija koji će biti unaprijeđeni</p>	<p>MUP, MZ, MPLJMP, MPNKS, MFSS, ZSDZ</p>	<p>IV kvartal 2021.</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>Nije planirano budžetom</p>	<p>Budžet, donatorska sredstva</p>
<p>1.3. Poboljšanje nezavisnog monitoringa prava djeteta - izmijene i dopune Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda (eksplicitno definisanje mandata Zamjenika i Odjeljenja za</p>	<p>Broj i vrsta nadležnosti Zamjenika i Odjelejenja definisanih mandatom; Obim/iznos ljudskih, materijalnih i finansijskih sredstava za sprovođenje mandata</p>	<p>Zaštitinik ljudskih prava i sloboda, Vlada, Skupština Crne Gore</p>	<p>II kvartal 2021.</p>	<p>IV kvartal 2022. (sa daljom primjenom)</p>	<p>Redovne programske aktivnosti¹⁶, ne zahtijevaju dodatna sredstva</p>	<p>Budžet</p>

¹⁶ Aktivnosti koje su dio redovnog programa rada institucije.

prava djeteta i izdvajanje odgovarajućih resursa)						
Operativni cilj 2:	Poboljšana primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta					
Indikator učinka a) Broj i vrsta zakona u kojima je definicija djeteta usklađena s definicijom u Konvenciji UN o pravima djeteta	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 2 Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti; Porodični zakon	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 50% zakona koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Svi zakoni koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu			
Indikator učinka b) Osnovan Sekretarijat Savjeta za prava djeteta (SPD)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ne postoji Sekretarijat Savjeta za prava djeteta	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Osnovan Sekretarijat Savjeta za prava djeteta	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Osnovan i funkcioniše Sekretarijat Savjeta za prava djeteta			
Indikator učinka c) Proširen mandat rada SPD na sve oblasti Konvencije UN o pravima djeteta i fakultativne protokole (MRSS)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina SPD prati sedam oblasti ¹⁷ Konvencije o pravima djeteta	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina SPD prati sve oblasti Konvencije o pravima djeteta i fakultativne protokole	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina SPD prati sve oblasti Konvencije o pravima djeteta i fakultativne protokole			

¹⁷ Savjet za prava djeteta pretežno prati sljedeće oblasti Konvencije o pravima djeteta: Opšti principi Konvencije; Građanska prava i slobode; Porodično okruženje i alternativna briga; Smetnje u razvoju, primarna zdravstvena i socijalna zaštita; Obrazovanje, slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti; Nasilje nad djecom i Posebne mjere zaštite.

Indikator učinka d) Država izdvaja finansijska sredstva za rad Savjeta (MRSS)		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nema finansijskih izdvajanja za rad SPD	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Izdvajaju se finansijska sredstva za rad SPD	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Izdvajaju se finansijska sredstva za rad SPD		
Indikator učinka e) Broj NVO programa, usluga i projekata koji doprinose ciljevima Strategije i finansirani su kroz državne resurse/konkurse (MRSS)		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 4	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 8 (povećanje za 100%)	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina 10 (povećanje za 150%)		
Indikator učinka f) Uveden programski budžet (omogućena analiza potrošnje za djecu) (MP, MRSS, MZ, MK, MPr, MUP, NKBTLJ)		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nije uveden programski budžet	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Uveden programski budžet	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Primjenjuje se programski budžet i analizira se potrošnja za djecu		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
2.1. Analiza zakona koji se odnose na djecu ili su relevantni za djecu i izrada liste zakona u kojima definicija	Urađena analiza usklađenosti Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti; Porodičnog zakona;	MP, ZSDZ	III kvartal 2021.	III kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Redovno budžetiranje MP, ZSDZ

djeteta <i>nije</i> usklađena s definicijom iz Konvencije						
2.2. Izrada jasnih i operativnih procedura za primjenu principa najboljeg interesa djeteta u svim oblastima koje se tiču djece (svim pravosudnim postupcima i javnim politikama)	Broj prijavljenih slučajeva diskriminisa ne djece u pristupu pravima u: obrazovnom sistemu, zdravstvenom sistemu, sistemu socijalne i dječje zaštite, pristupu pravdi	MPLJMP, MZ, MUP, MPNKS, MZ, MFSS, MLJMP, IJZ,	III Kvartal 2021.	III kvartal 2022.	Redovne programske aktivnosti ¹⁸ , ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovno budžetiranje
2.3 Kontinuirano jačanje uloge Savjeta za prava djeteta (proširivanje mandata na sve oblasti Konvencije i	Broj i vrsta koordinacionih aktivnosti Savjeta: a) predviđenih mandatom i b)	MFSS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022.	MFSS 30.000 eura	Redovno budžetiranje

¹⁸ Aktivnosti koje su dio redovnog programa rada institucije.

fakultativnih protokola, međuresorna koordinacija, povećanje vidljivosti rada Savjeta)	Obim ljudskih, materijalnih i finansijskih resursa za rad Savjeta					
2.4. Uvođenje procjene uticaja svih budućih zakona i podzakonskih akata, na prava djeteta	Broj novih zakonskih i podzakonskih akata za koje je urađena procjena uticaja na prava djeteta	MUP, MZ, MPLJMP, MPNKS, MFSS, ZSDZ	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
2.5. Izmjene i dopune zakonodavstva: a) usklađivanje definicije u svim zakonima sa definicijom iz Konvencije UN o pravima djeteta; b) uklanjanja svih izuzetaka koji	Broj zakona u kojima je definicija djeteta usklađena sa Konvencijom ; Uspostavljen a izričita granica zakonitog stupanja u brak –	MPLJMP, MUP, MFSS, MPNKS, MZ	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet

dozvoljavaju brak prije punih 18 godina	napunjenih 18. godina					
2.6. Jačanje prevencije diskriminacije djece (potpuna primjena svih zakona o zabrani diskriminacije; kampanje o toleranciji za različitost i o podjednakoj vrijednosti oba pola)	Broj i vrsta podataka nadležnih institucija o broju prijavljenih slučajeva diskriminacije djece	MFSS, MUP, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, sva resorna ministarstva od značaja za djecu (posebno: MPLJMP, MZ, MFSS)	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovan budžet
2.7. Intenziviranje primjene principa najboljeg interesa djeteta u svim oblastima koje se tiču djece (svim pravosudnim postupcima i javnim	Broj pozivanja na princip najboljeg interesa djeteta u različitim oblastima koje se tiču djece; Broj razvijenih smjernica za	MUP, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, sva resorna ministarstva od značaja za djecu (posebno: MPLJMP, MZ, MFSS, MPNKS)	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva (za primjenu principa)	Redovan budžet (za primjenu principa) Budžet, donatorska sredstva (za izradu smjernica)

politikama; razvijanje smjernica za tumačenje ovog principa itd.)	tumačenje najboljeg interesa djeteta, po oblastima					
2.8. Obezbeđivanje registrovanja rođenja svakog djeteta	Sva djeca rođena na teritoriji Crne Gore su registrovana	Sva ministarstva u čijoj je nadležnosti registrovanje rođenja djece u skladu sa zakonom	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovan budžet
2.9 Razvijanje mehanizma za primjenu trećeg Fakultativnog protokola o komunikacijskim procedurama	Razvijen mehanizam primjene	MPLJMP	III kvartal 2021.	III kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
2.10. Podizanje svijesti javnosti o osnovnim principima Konvencije i njenim fakult. protokolima (kampanje)	Broj sprovedenih kampanja; Broj i vrsta ciljnih grupa u kampanjama (roditelji, djeca, lokalna	Savjet za prava djeteta, MPLJMP, MUP, MPNKS, MFSS, MZ, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, IJZ, MONSTAT,	III kvartal 2021.	III kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva

	zajednica itd.)					
2.11. Osnaživanje saradnje i podrške NVO u svim aktivnostima koje se odnose na Konvenciju i prava djeteta	Broj NVO uključenih u pripremu javnih politika od značaja za djecu; Broj NVO čije usluge i/ili projekti za djecu su finansirani iz budžeta	Savjet za prava djeteta, MPLJMP, MUP, MPNKS, MFSS, MZ, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, IJZ, MONSTAT,	III kvartal 2021	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
2.12. Osnaživanje i standardizacija javnih konsultacija sa djecom i roditeljima u vezi javnih politika od značaja za djecu	Broj konsultacija sa djecom, sa roditeljima i sa djecom i roditeljima	Savjet za prava djeteta, MFSS, MUP, MPNKS, MZ, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, IJZ, MONSTAT,	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
2.13. Izdvajanje dovoljno ljudskih, tehničkih i	Povećanje, ljudskih, tehničkih i finansijskih resursa	Sva resorna ministarstva nadležna za zakone koji se odnose na djecu, MFSS, Vlada	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet

<p>finansijskih resursa za efikasno sprovođenje postojećih zakonskih mjera koje se odnose na djecu</p>						
<p>2.14. Jasno definisanje budžetskih izdvajanja za djecu u svim relevantnim resorima (a naročito u obrazovanju, zdravstvenoj, socijalnoj i dječjoj zaštiti)</p>	<p>Broj resora u kojima su jasno definisana izdvajanja za djecu; Iznos izdvajanja za djecu u obrazovanju, zdravstvenoj, socijalnoj i dječjoj zaštiti)</p>	<p>Sva resorna ministarstva od značaja za djecu, MFSS, Vlada</p>	<p>III kvartal 2021.</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>Redovna budžetska sredstva</p>	<p>Budžet</p>
<p>2.15. Definisanje budžetskih linija za osjetljive grupe djece (djecu sa smetnjama u</p>	<p>Broj definisanih budžetskih linija za osjetljive grupe djece;</p>	<p>Sva resorna ministarstva od značaja za djecu, MFSS</p>	<p>III kvartal 2021.</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>MFSS 810.000,00 EURA</p>	<p>Budžet</p>

razvoju, djecu Rome i Egipćane itd.)	Godišnji iznos sredstava izdvojenih na svakoj budžet. liniji					
2.16. Razmatranje ratifikovanja Međunarodne konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica	Zakon o potvrđivanju odluka da li	Skupština Crne Gore	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovan budžet
2.17. Unaprijeđivanje saradnje sa Savjetom Evrope na sprovođenju Konvencije i drugih instrumenata zaštitu ljudskih prava	Broj i vrsta saradnji sa Savjetom Evrope u ovoj oblasti	Savjet za prava djeteta, MPLJMP, MUP, MPNKS, MFSS, MZ, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, IJZ, MONSTAT,	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovan budžet

STRATEŠKI CILJ II:	POBOLJŠATI DOSTUPNOST I KVALITET SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I OBRAZOVANJA ZA SVU DJECU		
Operativni cilj 3:	Obezbijeđen efektivan sistem alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja		
Indikator učinka a) Broj djece bez roditeljskog staranja smještene u ustanove dječje zaštite ¹⁹ (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 100	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Smanjen broj djece smještene u ustanove za najmanje 10%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Smanjen broj djece smještene u ustanove za najmanje 20%
Indikator učinka b) Drugi oblici podrške i broj djece bez roditeljskog staranja -- korisnika tih oblika podrške (nesrodničkog hraniteljstva; nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku; male grupne kuće; stanovanje uz podršku) (MRSS)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva – 49 Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku – 4 Broj funkcionalnih malih grupnih kuća – 1 Broj stanova za stanovanja uz podršku – 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva – 60 Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku – 10 Broj funkcionalnih malih grupnih kuća – ukupno 2 Broj stanova za stanovanja uz podršku – najmanje 4	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva – 60 Broj djece korisnika nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku – 10 Broj funkcionalnih malih grupnih kuća – ukupno 3 Broj stanova za stanovanja uz podršku – najmanje 6
Indikator učinka c) Broj licenciranih pružalaca usluga socijalne zaštite za djecu bez	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 20	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i>	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i>

¹⁹ Dječji dom „Mladost“ u Bjeloj, JU Ljubović“ (broj djece bez roditeljskog staranja), Mala grupna zajednica u Bijelom Polju i djeca u institucijama u Srbiji i BiH.

roditeljskog staranja (prema vrstama usluga, po vrsti pružaoca usluge)			2021. godina Najmanje 30		2023. godina Najmanje 40	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
3.1 Analiza potreba i mogućnosti za uspostavljanje usluga podrške u zajednici za biološke porodice u cilju prevencije izdvajanja djeteta iz porodice	Sprovedena analiza i definisane preporuke za razvoj usluga	ZSDJ	III kvartal 2021.	IV kvartal 2021.	Redovna budžetska sredstva	Redovno budžetirane
3.2. Uspostavljanje žalbenih mehanizama za uslugu hraniteljstva i za druge usluge za djecu bez roditeljskog staranja	Uspostavljen žalbeni mehanizam za usluge: hraniteljstvo, mala grupna zajednica/kuća, stanovanje uz podršku i izrađeni flajeri i evaluacioni listići	MFSS	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.	5.000,00	Redovno budžetiranje

3.3. Uspostavljanje Centra za hraniteljstvo u Bijeloj	Uspostavljen Centar za hraniteljstvo	MFSS	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	45.000,00eur	Budžet
3.4. Razvijanje: a) programa za obuku hranitelja prilagođenog potrebama Crne Gore;	Razvijen i akreditovan program obuke za hraniteljstvo	Zavod za socijalnu i dječju zaštitu	III kvartal 2021.	IV kvartal 2021.	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva
3.5. Kontinuirano izgrađivanje kapaciteta/obuka zaposlenih u MFSS, stručnih radnika i hranitelj. porodica i podrška u radu sa djecom	Broj razvijenih obuka; Broj i struktura polaznika svake obuke; Broj i vrsta oblika podrške hraniteljima	Zavod za socijalnu i dječju zaštitu, pružaoci akreditovanih obuka	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva
3.6. Izgradnja četiri male grupne kuće za djecu (po jedna godišnje od 2020.)	Broj izgrađenih malih grupnih kuća za djecu	MFSS	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	350.000 EUR/godina	Budžet, donatorska sredstva

<p>3.7. Uspostavljanje funkcionalnog programa: a) pripreme za samostalni život u Dječjem domu u Bjeloj; b) stanovanje uz podršku od (za djecu u sistemu brige, stariju od 16 godina)</p>	<p>Broj djece uključene u program na godišnjem nivou; Broj djece-korisnika stanovanja uz podršku, na godišnjem nivou</p>	<p>MFSS</p>	<p>III kvartal 2021 .</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>Redovna budžetska sredstva</p>	<p>Budžet</p>
<p>3.8. Razvijanje i primjena programa prevencije za djecu u riziku od razdvajanja porodice (zanemarena djeca, djeca iz višečlanih siromašnih porodica itd.)</p>	<p>Broj djece i porodica uključenih u program</p>	<p>MFSS, Zavod za socijalnu i dječju zaštitu</p>	<p>III kvartal 2021.</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>Redovna budžetska sredstva</p>	<p>Budžet, donatorska sredstva</p>
<p>3.9. Intenziviranje razvoja hraniteljstva i hraniteljstva uz</p>	<p>Broj djece u hraniteljskim porodicama; Broj hraniteljskih porodica;</p>	<p>MFSS, Centar za hraniteljstvo</p>	<p>II kvartal 2022</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>60.000 EUR</p>	<p>Budžet, donatorska sredstva</p>

intenzivnu i dodatnu podršku (kampanja, obuka hranitelja, razmjena iskustava sa zemljama u regionu)	Broj aktivnosti u kampanji; Broj obučenih hranitelja; Broj i vrsta organizovanih stručnih razmjena					
3.10. Izmjena čl. 70, stav 5 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ²⁰ - zabrana smještaja djece mlađe od 3 godine u instituciju, bez izuzetka	Unesena odredba Izmjena čl. 70, stav 5 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ²¹ - zabrana smještaja djece mlađe od 3 godine u instituciju, bez izuzetka	MFSS, Vlada, Skupština Crne Gore	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
Operativni cilj 4:		Unaprijeđena podrška djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite				
Indikator učinka a) Formiran i vodi se registar djece sa smetnjama u razvoju u javnom zdravstvu (MZ, IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Nije formiran registar	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Formiran registar	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Registar se kontinuirano vodi			

²⁰ Zakon o porodičnoj i dječjoj zaštiti, „Službeni list Crne Gore“, br. 27/13, 1/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17 – odluka US, 42/17 i 50/17

²¹ Zakon o porodičnoj i dječjoj zaštiti, „Službeni list Crne Gore“, br. 27/13, 1/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17 – odluka US, 42/17 i 50/17

Indikator učinka b) Broj i vrsta integrisanih usluga ²² za djecu sa smetnjama u razvoju i njihove porodice (MZ, MRSS, MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 2	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Najmanje 4
Indikator učinka c) NILJ23. MDG4.1.1. Stopa mortaliteta odojčadi (na 1.000 živorođene djece) (MONSTAT i IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 1,3%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Do 1%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Manje od 1%
Indikator učinka d) NILJ24. MDG4.1.2, Stopa mortaliteta djece do pet godina starosti (na 1.000 živorođene djece) (MONSTAT i IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 2,7%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 2%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Manje od 2%
Indikator učinka e) NILJ28 MDG4.2.1. Udio jednogodišnjaka vakcinisanih protiv boginja (%) (IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 57,83% (MMR1)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 75%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina 95%
Indikator učinka f) NILJ29 MDG4.2.2. Udio djece vakcinisane sa BCG, DTP, OPV i vakcinom protiv hepatitisa B (%) (IJZ)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 73,45% – hepatitis B; 86,64% – DTaP-IPV-Hib vakcinom i 93,3% – BCG	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 95%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Preko 95%

²² Integrisane usluge – usluge podrške, u ovom slučaju za djecu sa smetnjama u razvoju i njihove porodice, koje su uspostavljene i realizuju se kroz saradnju zdravstvene zaštite, socijalne i dječje zaštite i obrazovanja. Preporuka za ove usluge je dobijena u: Irimija, R., Kirjaćesku, D. I Vasić, S., Analiza podrške i multisektorskog odgovora na potrebe djece sa smetnjama u razvoju u Crnoj Gori, Pluriconsult, 2018.

Indikator učinka g) SDG3.7.2. Stopa nataliteta kod adolescenata (uzrast 10–14 godina; uzrast 15–19 godina) na 1.000 žena u toj starosnoj grupi (MONSTAT)		<i>Početna vrijednost</i> 2015. godina 11,12%	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina Manje od 7%		<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina Manje od 3%	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
4.1. Usvajanje zakona i podzakonskih akata potrebnih za formiranje Jedinственog tijela za vještačenje osoba sa invaliditetom, uključujući i djecu sa smetnjama u razvoju	Izrada zakona o jedinstvenom vještačenju kao i podzakonskih akata kojima se uređuje postupak vještačenja	MFSS, MZ, MPLJMP	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	1.000.000,00 eur	Evropska komisija
4.2. Formiranje jedinstvene baze podataka za ostvarivanje svih prava i pristup svim	Uspostavljanje konsolidovane baze podataka	MFSS, MZ, MPNKS	III kvartal 2021.	II kvartal 2022.	Nije planirano budžetom	Budžet, donatorska sredstva

uslugama (u socijalnoj i dječjoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju)						
4.3. Zajedničke edukacije profesionalaca u obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti o: a) bio-psiho-socijalnom modelu smetnji u razvoju; b) komunikaciji i podršci djetetu sa smetnjama u razvoju i njegovoj porodici	Broj i vrsta održanih edukacija; Broj i struktura polaznika	MFSS-ZSDZ, MZ,	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva
4.4. Uspostavljenje dnevnih boravaka samo za djecu (do 18 godina) sa programskim	Broj dnevnih boravaka za djecu; Broj djece korisnika, po uzrasnim grupama i ukupno	MRFS u saradnji sa MPNKS i MZ	III kvartal 2021 kontinuirano	IV kvartal 2022	150.000,00	Budžet

aktivnostima prilagođenim uzrasnim grupama						
4.5. Uspostavljanje novih usluga u zajednici za djecu sa smetnjama u razvoju (savjetodavne, usluge personal. asistencije, predah-hraniteljstvo i sl.)	Broj i vrsta novih usluga koje se pilotiraju; Nivo zadovoljstva korisnika svake usluge	MRFS, MZ, MPNKS	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	20.000,00	Budžet, donatorska sredstva
4.6. Razvijanje integrisanih usluga za djecu sa smetnjama u razvoju	Broj i vrsta razvijenih integrisanih usluga	MFSS, MZ, MPLJMP	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	30.000,00	Budžet, donatorska sredstva
4.7. Povećanje broja stručnjaka u zdravstvu za rad sa djecom sa smetnjama u razvoju (defektolozi	Broj i vrsta zaposlenih nedostajućih stručnjaka na svim nivoima zdravstvene zaštite	MZ	IV kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet

raznih profila, logopedi itd.)							
4.8 Ispitivanje potreba i utvrđivanje prioriteta za uspostavljanje novih savjetovašta za adolescente u oblastima: reproduktivnog zdravlja, upotrebe psihoaktivnih supstanci i mentalnog zdravlja	Broj i vrsta utvrđenih prioriteta; Broj i lokacija (mjesto) planiranih savjetovašta	MZ	IV kvartal 2021.	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet	
4.9. Obezbeđivanje povjerljivog savjetovanja za adolescente u oblastima: reproduktivnog zdravlja, upotrebe psihoaktivnih supstanci i mentalnog zdravlja (po	Broj i lokacija (mjesto) novouspostavljenih savjetovašta; Broj i struktura korisnika	MZ	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet	

dva na godišnjem nivou)						
Operativni cilj 5:		Smanjeno materijalno siromaštvo djece				
Indikator učinka a) Stopa rizika od siromaštva djece (MONSTAT)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 31,7%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Do 30%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Do 28%			
Indikator učinka b) Stopa materijalne deprivacije djece tokome godine (MONSTAT)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina mater. depriv. – 38,2% izrazita mater. depriv. – 18,2% ekstremna mater. depriv. – 8,4%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Dostići stanje iz 2014. mater. depriv. – 38,2% (2017) izrazita mater. depriv. – 16,4% (2014) ekstremna mater. depriv. – 7,6% (2014)	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Dostići stanje iz 2013. mater. depriv. – 33,7% (2013) izrazita mater. depriv. – 12,4% (2013) ekstremna mater. depriv. – 6,9% (2013)			
Indikator učinka c) Stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti tokom godine (AROPE) (MONSTAT)	<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 40,1%	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Do 39%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Do 38%			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja

<p>5.1. Razvijanje programa ciljano usmjerene finansijske podrške djeci iz najsiromašnijih domaćinstava (a posebno onih na čijem čelu su žene) koji se usaglašava sa osnovnim parametrima životnog standarda</p>	<p>Broj i vrsta siromašnih domaćinstava koja su obuhvaćena; Obim finansijske podrške na godišnjem nivou</p>	<p>MFSS</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>100.000,00 EUR</p>	<p>Budžet</p>
<p>5.2. Obezbeđivanje besplatnog pristupa obrazovanju i zdravstvenim uslugama na svim nivoima za djecu iz najsiromašnijih domaćinstava 23</p>	<p>Broj i vrsta podrški besplatnom pristupu obrazovanju i zdravstvu; Broj djece korisnika svake vrste podrške i ukupno na godišnjem nivou</p>	<p>MPNKS, MZ</p>	<p>III kvartal 2021.</p>	<p>IV kvartal 2022.</p>	<p>Redovna budžetska sredstva</p>	<p>Budžet</p>

23 Besplatni udžbenici u osnovnoj školi, materijali, pribor, podrška u odjeći, obući, besplatan pristup specijalističkim uslugama u zdravstvu itd.

5.3 Izrada i usvajanje plana sprovođenja preporuka iz analize o multidimenzionom siromaštvu djece (koje se očekuju do kraja 2019.)	Sačinjen plan sprovođenja preporuka	MFSS, MPLJMP, MZ, ME, ZSDZ, ZZZCG	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
5.4. Razvijanje intersektorskog programa prevencije za djecu iz domaćinstava u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti	Broj i vrste razvijenih programskih sadržaja	MFSS. MZ.	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	Redovna budžetska sredstva	Budžet
Operativni cilj 6.		Povećana dostupnost obrazovanja djeci iz osjetljivih grupa, kvalitet obrazovanja za svu djecu i pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima				
Indikator učinka a) Procenat obuhvata predškolskim obrazovanjem (MP)		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 48% ²⁴	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina 60%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina 75%		

²⁴ U 2018, prema podacima iz MEIS baze, predškolsko obrazovanje pohađalo je 21.410 djece, u odnosu na ukupno 44.566 djece predškolskog uzrasta (od rođenja do polaska u školu), prema podacima TRANSMONEE baze.

Indikator učinka b) Stopa pohađanja osnovnog obrazovanja (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 99,5% ²⁵	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina 100%	<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina 100%
Indikator učinka c) Broj srednjoškolaca (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 27.798	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 28.000	<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina Najmanje 28.500
Indikator učinka d) Broj djece sa smetnjama u razvoju u obrazovanju, po nivoima obrazovanja (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ukupno: 4.892 Predškolsko vaspitanje i obrazovanje: 727 Osnovne škole: 3.368 Srednje škole: 797	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina Ukupno: najmanje 5.150 Predškolsko vaspitanje i obrazovanje: najmanje 800 Osnovne škole: 3.500 Srednje škole: najmanje 850	<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina Ukupno: najmanje 5.350 Najmanje 850 djece Osnovne škole: 3.600 Srednje škole: najmanje 900
Indikator učinka e) Broj romske i egipćanske djece u obrazovanju, po nivoima obrazovanja (MP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ukupno: 2.061 (1.091 M+970 Ž) Predškolsko: 126 (76 M+50 Ž) Osnovna škola: 1.799 (941 M+818 Ž) Srednja škola: 136 (74 M+62 Ž)	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina Ukupno: više od 2.200 Predškolsko: više od 150 Osnovna škola: najmanje 1.900 Srednja škola: više od 150	<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina Ukupno: više od 2.400 Predškolsko: više od 200 Osnovna škola: najmanje 2.000 Srednja škola: više od 200

²⁵ U 2018, prema podacima iz MEIS baze, osnovnu školu ukupno je pohađalo 67.495 djece, u odnosu na ukupno 67.864 djece odgovarajućeg uzrasta, prema podacima TRANSMONEE baze.

Indikator učinka f) PISA postignuće (MP)		<i>Početna vrijednost</i> 2015. godina (Čitanje – 427; Matematika – 418; Nauka – 411)	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina (Čitanje – 437; Matematika – 425; Nauka – 420)		<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina (Čitanje – 450; Matematika – 450; Nauka – 450)	
Indikator učinka g) NID39. Procenat djece koja su napustila (drop out) osnovno obrazovanje u Crnoj Gori (MP)		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0,17%	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina Manje od 0,12%		<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spvođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina Manje od 0,10%	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 6	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početk a	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za spvođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
6.1. Integracija djece Roma i Egipćana u: a) rano, b) osnovno i c) srednje obrazovanje	Broj i vrsta aktivnosti na integraciji u svaki nivo obrazovanja	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	130.000 EUR a) 30.000 (6.000 EUR/godišnje) b) 70.000 (14.000 EUR/godišnje - prevoz, udžbenici, medijatori) c) 30.000 (6.000 EUR/godišnje - stipendije)	Budžet
6.2. Obezbeđivanje besplatnih	Broj djece koja su dobila besplatne	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	40.000 EUR (8.000 EUR/godišnje)	Budžet

udžbenika za djecu Rome i Egipćane – učenike I, II i III razreda osnovne škole	udžbenike na godišnjem nivou					
6.3. Organizovanje ljetovanja za učenike Rome i Egipćane	Broj djece korisnika ljetovanja na godišnjem nivou	MFSS, MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	MFSS 10.000 EUR godišnje	Budžet
6.4. Podrška socijalno-ekonomski ugroženoj djeci u obrazovnom sistemu	Broj djece kojoj je pružena podrška, po vrstama podrške i ukupno	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	15.000 EUR (3.000 EUR/godišnje)	Budžet
6.5. Kontinuirano razvijanje ranog i predškolskog učenja	Broj i vrsta aktivnosti u razvijanju ranog i predškolskog učenja	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	190.000 EUR (38.000 EUR/godišnje)	Budžet
6.6. Unaprjeđenje kompetencija zaposlenih	Broj i vrsta programa za unaprjeđenje kompetencija; Broj zaposlenih – korisnika programa	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	50.000 EUR (10.000 EUR/godišnje)	Budžet

6.7. Unaprijeđenje modela rada u obrazovanju	Broj i vrsta obuka za unaprijeđenje modela rada	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	50.000 EUR (12.500 EUR/godišnje)	Budžet
6.8. Unaprijeđenje inicijalnog obrazovanja vaspitača	Broj i vrsta izmjena programa inicijalnog obrazovanja vaspitača	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	20.000 EUR (5.000 EUR/godišnje)	Budžet
6.9. Razvijanje modela saradnje između resora u promociji inkluzivnog obrazovanja	Broj i vrste aktivnosti realizovanih kroz saradnju	MPNKS, MFSS, MZ	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	50.000 EUR (12.500 EUR/godišnje)	Budžet
6.10. Razvijanje usluga u zajednici: rane detekcije, intervencije, psiho-socijalno-edukativne i druge podrške	Broj i vrsta razvijenih usluga; Broj korisnika	MPNKS, MFSS, MZ	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	65.000 EUR (13.000 EUR/godišnje)	Budžet
6.11. Uključivanje u obrazovne programe djece sa smetnjama u	Broj uključene djece u programe obrazovanja i zapošljavanja	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	50.000 EUR (10.000 EUR/godišnje)	Budžet

razvoju/posebnim obrazovnim potrebama na bazi modela ljudskih prava						
6.12. Uključivanje djece sa smetnjama u razvoju/posebnim obrazovnim potrebama u odgovarajuće programe srednjeg obrazovanja i zapošljavanja	Broj djece uključene u programe srednjeg obrazovanja i zapošljavanja, po vrsti programa	MPNKS, MFSS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	MFSS 25.000 EUR (5.000 EUR/godišnje)	Budžet
6.13. Realizovanje programa obrazovanja djece o kulturnim sadržajima (Dan umetničkog obrazovanja i sl.)	Broj obuhvaćene djece po nivoima obrazovanja	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet

6.14. Podsticanje učešća djece u kreiranju i realizaciji kulturnih i medijskih sadržaja zajedno sa profesionalcima	Broj uključene djece	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet
Operativni cilj 7:		Unaprijeđena podrška ranom razvoju djeteta				
Indikator učinka a) Broj pedijatara u državi, po nivoima zdravstvene zaštite (IJZ)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 153 ukupno 97 – prim. zdrav. zašt. 56 na višim nivoima zdrav. zašt.	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Preko 100 u prim. zdrav. zašt. Preko 60 na višim nivoima zdrav. zašt.	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Preko 110 u prim. zdrav. zašt. Preko 75 na višim nivoima zdrav. zašt.		
Indikator učinka b) Broj centara za djecu sa „posebnim potrebama“(MZ)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina 8 centara za djecu sa „posebnim potrebama“26	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Najmanje 9 centara za djecu sa „posebnim potrebama“u domovima zdravlja	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina		

Indikator učinka c) Broj djece ranog uzrasta (do polaska u školu) na hraniteljskom smještaju (djeca bez smetnji i djeca sa smetnjama u razvoju) (MRSS, Zvod za socijalnu i dječju zaštitu)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina Ukupno 17 (0–2 godine: 8 3–6 godina: 9) 2018. godina 4 djece sa smetnjama u razvoju	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja</i> 2021. godina Za 25% više na ukupnom nivou i po grupama djece		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Za 50% više na ukupnom nivou i po grupama djece	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 7	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
7.1. Razvijanje i realizovanje programa za roditelje o važnosti zdravog početka po rođenju – podrška dojenju djece i sprovođenju obavezne imunizacije	Broj realizovanih programa i broj roditelja-korisnika	MZ, IJZ	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva
7.2. Unaprjeđenje ranog otkrivanja i intervencije	Broj ranih otkrivanja (0-3 godine) smetnji u razvoju;	MZ, domovi zdravlja – pedijatrijska služba, sekundarni i tercijarni nivo zdravstvene zaštite	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet

kod djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju	Broj i vrste preduzetih intervencija					
7.3. Unaprjeđenje programa rada savjetovaništa za rani razvoj (podsticanje roditeljskih vještina, psihosocijalna podrška roditeljima djece ranog uzrasta sa smetnjama u razvoju itd.)	Broj i vrsta novih programskih aktivnosti	MZ, domovi zdravlja	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet
7.4. Povećanje broja djece ranog uzrasta na hraniteljskom smještaju	Broj djece ranog uzrasta (0-3 godine; 4-6 godina) na hraniteljskom smještaju	MFSS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	5.000,00 GODIŠNJE	Budžet
STRATEŠKI CILJ III:		<i>SPRIJEČITI SVE OBLIKE NASILJA NAD DJECOM I POBOLJŠATI OSTVARIVANJE POSEBNIH MJERA ZAŠTITE DJECE</i>				
Operativni cilj 8:		Poboljšana prevencija svih vrsta nasilja nad djecom i podrška djeci žrtvama				
Indikator učinka a) Broj evidentiranih slučajeva zlostavljanja djece (svi oblici nasilja i		<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 0	<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>sprovođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i>		<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>sprovođenja strateškog</i> <i>dokumenta</i>	

<p>zanemarivanja) od strane/prijavljenih:</p> <p>a.1. sektora/u zdravstva a.2. centara/ima za socijalni rad a.3. policije/i a.4. tužilaštva/u a.5. obrazovanja/u (MZ/IJZ, MRSS, MUP/Uprava policije, tužilaštva, MP)</p>		<p>2021. godina Broj evidentiranih/prijavljenih slučajeva zlostavljanja djece u svakom sektoru veći za najmanje 10% u odnosu na 2019.</p>	<p>2023. godina Broj evidentiranih/prijavljenih slučajeva zlostavljanja djece u svakom sektoru veći za najmanje 20% u odnosu na 2019.</p>
<p>Indikator učinka b) Broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju (svi oblici nasilja i zanemarivanja) kojima su pružene mjere podrške u okviru:</p> <p>b.1. zdravstvene zaštite b.2. socijalne i dječje zaštite b.3. policije b.4. pravosuđa b.5. obrazovanja (MZ/IJZ, MRSS, MUP/Uprava policije, tužilaštva, MP)</p>	<p><i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ne prati se (pratiće se od 2019. godine)</p>	<p><i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju kojima su pružene mjere podrške u svim sektorima veći za najmanje 10% u odnosu na 2019.</p>	<p><i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju kojima su pružene mjere podrške u svim sektorima veći za najmanje 10% u odnosu na 2019.</p>
<p>Indikator učinka c) NID17. Broj sudskih postupaka (krivičnih, prekršajnih i mjera zaštite) u kojima je učinilac proglašen krivim ili su mu izrečene mjere zaštite u odnosu na djecu žrtve nasilja, u odnosu na ukupan broj sudskih postupaka u kojima su učinilac i/ili žrtva imali djecu, na</p>	<p><i>Početna vrijednost</i> 2017. godina Ukupan broj krivičnih djela protiv djece u toku godine – 258</p>	<p><i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Povećan za najmanje 20%</p>	<p><i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Povećan za najmanje 30%</p>

godišnjem nivou (MONSTAT, TRANSMONEE baza)			
--	--	--	--

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 8	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
8.1. Dosljedna primjena i monitoring primjene Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja (2017-2021)	Broj i vrsta rezultata koji se ostvaruju na godišnjem nivou	MFSS, MPLJMP, MZ i druga ministarstva uključena u realizaciju Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja (2017-2021)	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	30.000 EUR	Bužet
8.2. Zajednička edukacija zaposlenih profesionalaca u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj i dječjoj zaštiti, policiji i pravosuđu o prevenciji, prepoznavanju	Broj i vrsta edukacija; Broj i struktura edukovanih profesionalaca	MPNKS, MFSS, MP, MZ, MPLJMP, MUP, tužilaštvo, sudovi,	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	10.000 EUR/godišnje	Budžet

nasilja nad djecom i intersektorskoj zaštiti djece (uključujući seksualno nasilje i zlostavljanje djece putem interneta)						
8.3. Realizacija višemodularnog ToT (treninga za trenere) za intersektorsku prevenciju i zaštitu djece od nasilja	Broj budućih trenera koji su uspješno završili ToT	MPNKS, MFSS, MP, MZ, MPLJMP, MUP, tužilaštvo, sudovi,	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva
8.4. Sprovedenje kampanja za najširu javnost (vrste i štetnost nasilja nad djecom, prepoznavanje različitih oblika i odgovornosti građana za prijavljivanje	Broj sprovedenih kampanja i njihovi ciljevi; sprovedene akcija u toku svake kampanje; Procjenjeni broj građana obuhvaćenih svakom kampanjom	MFSS, MPNKS, MZ, MUP	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	15.000,00	Budžet, donatorska sredstva

nasilja nad djecom)						
8.5. Sprovođenje programa za djecu u osnovnoj i srednjoj školi o prevenciji vršnjačkog nasilja	Sadržaj i metode programa; Broj i uzrast djece polaznika	MPNKS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet
8.6. Sveobuhvatno definisanje tjelesnog kažnjavanja djece, načina monitoringa u svim okruženjima i sankcija za počinioce u relevantnim zakonima	Broj i vrsta zakona u kojima je: sveobuhvatno definisano tjelesno kažnjavanje djece; monitoring tog kažnjavanja u svim okruženjima i sankcije	Ministarstva nadležna na zakone relevantne za oblast tjelesnog kažnjavanja djece, Vlada, Skupština Crne Gore	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet
8.7. Sprovođenje programa podizanja svijesti roditelja o prednostima	Broj i struktura programa „pozitivnog roditeljstva“ sprovedenih sa roditeljima djece od predškolskog	MPNKS, MFSS, MZ, obrazovne ustanove	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	MFSS 20.000,00	Budžet

„pozitivnog“ roditeljstva	do kraja srednjošk. obrazovanja					
8.8. Sprovođenje programa podizanja svijesti profesionalaca u obrazovno-vaspitnim i drugim relevantnim ustanovama o djelotvornosti pozitivnih vaspitnih postupaka	Broj i struktura programa za profesionalce o djelotvornosti pozitivnih vaspitnih postupaka; Broj i struktura profesionalaca koji su pohađali programe	MPNKS, MFSS, MZ, MPLJMP, MUP	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet
8.9. Uspostavljanje povjerljivog mehanizam za žalbe na tjelesno kažnjavanje u školama (sandučice za anonimne žalbe i sl.)	Broj škola u kojima je mehanizam uspostavljen; Broj i vrsta žalbi; Broj postupanja škola na osnovu žalbi	MPNKS, škole	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovan budžet
Operativni cilj 9:		Unaprijeđena podrška djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite				

Indikator učinka a) Broj neriješenih zahtjeva osoba mlađih od 18 godina za ostvarivanje statusa stranca (MUP)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina 146	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Riješeni svi zahtjevi koji su primljeni do kraja 2018.	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina Riješeni svi zahtjevi koji su primljeni u periodu 2019–2022
Indikator učinka b) Broj djece potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima, po polu i obliku eksploatacije kojima je država pružila zaštitu (Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima)	<i>Početna vrijednost</i> 2018. godina Ukupno: 3 Po polu: 2 dječaka i 1 djevojčica Oblik eksploatacije: prisilno prosjačenje	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2021. godina Broj djece kojima je država pružila zaštitu povećan najmanje za 30%	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> 2023. godina 2021. godina Broj djece kojima je država pružila zaštitu povećan najmanje za 60%
Indikator učinka c) Ukupan broj krivičnih djela protiv djece u toku godine (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> 258 (2017)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 200	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 150
Indikator učinka d) Ukupan broj krivičnih djela počinjenih od strane djece ili uz učešće djece (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> Ukupno 490 (2017)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 450	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 400
Indikator učinka e) Ukupan broj djece počinilaca krivičnih djela tokom godine (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> Ukupno 317 (2017)	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 280	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 250
Indikator učinka f) Ukupan broj djece koja su bila pritvarana u toku godine (po polu) (TRANSMONEE)	<i>Početna vrijednost</i> Ukupno 243 (2017) Dječaci – 233 Djevojčice – 10	<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 200	<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Manje od 150

Indikator učinka g) Broj djece počinitelaca krivičnog djela prema kojima je izrečena alternativna mjera, odnosno obustavljen krivični postupak (Stručna služba Vrhovnog tužilaštva)		<i>Početna vrijednost</i> 2017. godina Ukupno 119		<i>Ciljna vrijednost na polovini</i> <i>spровоđenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2021. godina Ukupan broj djece povećan za najmanje 10%		<i>Ciljna vrijednost na kraju</i> <i>spровоđenja strateškog</i> <i>dokumenta</i> 2023. godina Ukupan broj djece povećan za najmanje 20%	
+Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 9	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja	
9.1. Omogućavanje djeci-strancima da ostvaruju sva prava djeteta i prava iz Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca/djece-stranaca	Broj djece-stranaca koja ne ostvaruju prava iz Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca; Broj i vrsta razloga zbog kojih djeca-stranci ne ostvaruju svoja zakonska prava	Sva resorna ministarstva koja se bave djecom	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet	
9.2. Razvijanje dodatnih mjera podrške djeci koja žive na ulici i njihovim porodicama:	Broj i vrsta razvijenih programa; Broj korisnika svakog programa;	MFSS, MUP, MLJMP	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	MFSS 200.000 EUR	Budžet, donatorska sredstva	

<p>a) kontinuirani programi prevencije i podrške porodicama; b) izgradnja dnevnog boravka za djecu i majke sa malom djecom koji žive na ulici</p>	<p>Kapaciteti izgrađenog dnevnog boravka – broj predviđenih korisnika (ukupno, djeca, majke sa djecom)</p>					
<p>9.3. Unaprijeđenje kapaciteta za zaštitu djece od seksualne eksploatacije i trgovine/proda je djece (unaprijeđenje koordinacije institucija; povećanje znanja profesionalca; podrška licenciranim organizacijama za pomoć žrtvama)</p>	<p>Broj i vrsta koordiniranih akcija na otkrivanju žrtava i potencijalnih žrtava; Broj profesionalca koji su pohađali dodatne edukacije; Broj licenciranih organizacija za pomoć žrtvama i iznos finansijskih sredstava koja dobijaju iz budžeta</p>	<p>MUP, MFSS</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>50.000,00 EUR</p>	<p>Budžet</p>

<p>9.4. Uključivanje projekta <i>Jednak pristup pravde djeci</i> u pravosudne i strateške dokumente za pristup EU</p>	<p>Broj i vrsta strateških dokumenata za pristup EU u koje je projekat uključen</p>	<p>MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>14.000 EUR</p>	<p>Donatorska sredstva UNICEF-a</p>
<p>9.5. Podrška pravosudnim i institucijama za podatke u integrisanju indikatora o djeci <i>u svim</i> pravosudnim postupcima u novi informacijski sistem ISP i ostale relevantne sisteme (MONSTAT)</p>	<p>Broj i vrsta indikatora o djeci u pravosudnim postupcima uključenih u ISP i ostale relevantne sisteme (MONSTAT)</p>	<p>MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>18.000 EUR</p>	<p>Donatorska sredstva UNICEF-a</p>
<p>9.6. Organizovanje specijalizovanih obuka i ToT – treninga za trenere o</p>	<p>Broj i vrsta specijalizovanih obuka; Broj i struktura uključenih profesionalaca;</p>	<p>MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>48.000 EUR</p>	<p>Donatorska sredstva UNICEF-a</p>

pravosuđu po mjeri djeteta za profesionalce u pravosuđu i socijalnoj i dječjoj zaštiti	Broj polaznika koji su uspješno završili ToT					
9.7. Jačanje kapaciteta stručnih službi i lica	Broj i vrsta stručnih službi čiji su kapaciteti ojačani; Broj uključenih stručnih lica	MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	15.000 EUR	Donatorska sredstva UNICEF-a
9.8. Podrška civilnom društvu u povećanju svijesti djece i porodica o pristupu pravdi, (sa fokusom na djecu pripadnike manjina, djecu sa smetnjama u razvoju, djecu koja žive u siromaštvu itd.)	Broj i vrsta realizovanih podrški civilnom društvu	MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	50.000 EUR	Donatorska sredstva UNICEF-a

<p>9.9. Obezbjeđivanje opreme i namještaja u najmanje 6 opština za saslušanje djece u ambijentu koji je po mjeri djeteta²⁷</p>	<p>Broj opština u kojima je obezbjeđen ambijent za saslušanje djece po mjeri djeteta</p>	<p>MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>48.000 EUR</p>	<p>Donatorska sredstva UNICEF-a</p>
<p>9.10. Obuka za advokate o primjeni besplatne pravne pomoći za djecu i njeno praktično pružanje</p>	<p>Broj obučanih advokata spremnih za pružanje besplatne pravne pomoći za djecu</p>	<p>MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>27.000 EUR</p>	<p>Donatorska sredstva UNICEF-a</p>
<p>9.11. Podrška instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u razvijanju i diseminaciji informacija prilagođenih djeci o pristupu pravde djeci i</p>	<p>Broj produkata podrške – razvijenih informacija prilagođenih djeci spremnih za diseminaciju</p>	<p>MPLJMP uz tehničku podršku UNICEF-a</p>	<p>III kvartal 2021</p>	<p>IV kvartal 2022</p>	<p>20.000 EUR</p>	<p>Donatorska sredstva UNICEF-a</p>

²⁷ Ovo je dio implementacije Studija o modalitetima za kreiranje prostorija po mjeri djeteta u pravosudnom sistemu CG i Mapa puta/Smjernica za njenu primjenu

besplatnoj pravnoj pomoći ²⁸						
Operativni cilj 10:		Poboljšana zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima				
Indikator učinka a) Broj i vrsta sprovedenih prethodnih preporuka Komiteta UN za prava djeteta u vezi s <i>Fakultativnim protokolom o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji i Fakultativnim protokolom o učešću djece u oružanim sukobima</i>		<i>Početna vrijednost</i> 0		<i>Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> Sprovedene sve preporuke		<i>Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> Sprovedene sve preporuke
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 10	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
10.1. Stvaranje institucionalnih pretpostavki za zaštitu dječjih žrtava: a) definisanje koncepta <i>prodaja djece</i> u relevantnom domaćem zakonodavstvu i b)	Broj zakona i podzakonskih akata u kojima je eksplicitno definisan koncept <i>prodaja djece</i> ; Broj i vrsta uspostavljenih procedura i mehanizama zaštite	MPLJMP, MFSS, i druga ministarstva nadležna za problem prodaje djece	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovna budžetska sredstva	Budžet, donatorska sredstva

²⁸ Uključujući diseminaciju informacija na jezicima manjina i prilagođavanje djeci sa smetnjama u razvoju

uspostavljanje jasnih procedura i mehanizama za zaštitu prava djece-žrtava prodaje djece, dječje prostitucije i dječje pornografije						
10.2. Razvijanje i primjena programa za resocijalizaciju i rehabilitaciju djece-žrtava prodaje djece, dječje prostitucije i dječje pornografije	Broj i vrsta razvijenih programa; Broj i struktura korisnika programa	MFSS	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	50.000,00	Budžet, donatorska sredstva
10.3. Uključivanje i sprovođenje obavezne obuke o pravima djece u oružanim sukobima za	Broj lica koja učestvuju u međunarodnim misijama i operacijama koja su pohađala obuku	MO	III kvartal 2021	IV kvartal 2022	Redovne programske aktivnosti, ne zahtijevaju dodatna sredstva	Redovan budžet

lica koja učestvuju u međunarodnim misijama i operacijama						
Ukupna sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u periodu 2020-2021. godina						3.373.000